

Lunds Universitet

Institutionen för Psykologi

”Vem sätter sin kille i ridskola?”

En kvalitativ studie om tonårskillar som rider

Johanna Larsson

Psykologexamensuppsats, Vol. VIII (2006):17

Handledare: Marie Bergström

Examinator: Roger Sages

Larsson, J. (2006). *"Vem sätter sin kille i ridskola?" En kvalitativ studie om tonårskillar som rider.*

Psykologexamensuppsats, Institutionen för Psykologi, Lunds Universitet, Vol. VIII (2006):17

SAMMANFATTNING

Syftet med denna studie var att kartlägga en grupp tonårskillars ridintresse samt att se hur detta intresse kan ha påverkat deras identitetsutveckling. Deltagare i studien var sex tonårskillar i åldrarna 17 till 19 år. Datainsamlingen skedde med hjälp av öppna, explorativa tematiserade intervjuer. Resultaten visade att det framförallt var två saker som var viktiga för killarna med deras ridintresse, dels att prestera genom tävlande och dels kontakten med hästen. Andra saker som också hade viss betydelse var det sociala umgänget med andra människor som rider samt utövandet av en idrott. Alla killarna såg sitt ridintresse som en livsstil. Vad gäller ridsportens påverkan på tonårskillarnas identitetsutveckling verkade den generellt bara ha varit positiv.

Nyckelord: Tonår, identitetsutveckling, genus, manlig identitet, djur, idrott, ridsport

TACK!

Först och främst vill jag tacka mina intervjupersoner för att ni ställde upp, men också för att ni var så positiva och gav så mycket av er själva. Intervjuerna blev därför mycket givande och intressanta. Så tack, utan er hade det inte blivit någon uppsats!

Jag vill också tacka min handledare Marie Bergström för alla förslag, idéer och intressanta diskussioner. Och för att du hjälpte mig att få tag i intervjupersoner.

Slutligen vill jag även tacka min familj och mina vänner för allt stöd och visat intresse gällande min uppsats.

Lund, 060508

Johanna Larsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	7
Ungdom och identitet	8
<i>Ungdomsbegreppet</i>	8
<i>Identitetsutveckling</i>	8
<i>Identitetsutveckling enligt Erikson</i>	9
<i>Genusperspektiv på identitetsutvecklingen</i>	9
<i>Vuxna förebilder.</i>	10
<i>Vänner.</i>	10
<i>Kärlek och sexualitet.</i>	11
<i>Kroppsuppfattning.</i>	11
<i>Intressen.</i>	12
<i>Framtidsplaner gällande yrke.</i>	12
<i>Manlig identitet</i>	13
<i>Könsroller</i>	13
<i>Maskulinitetsbegreppet</i>	14
<i>Förändring av den manliga könsidentiteten</i>	14
Ridsporten och dess betydelse för ungdomar	15
<i>Djurs betydelse för människor</i>	15
<i>Fysiologiska effekter</i>	15
<i>Sociala effekter</i>	16
<i>Psykologiska effekter</i>	16
<i>Hästen som husdjur</i>	17
<i>Ridsporten i Sverige</i>	17
<i>Tävlingsridning</i>	18
<i>Ridsportens betydelse för barn och ungdomar</i>	19
<i>Tjejer och ridsport</i>	19
<i>Killar och ridsport</i>	21
Syfte och frågeställningar	22
METOD	23
Val av kvalitativ metod	23
Tillvägagångssätt och procedur	23

Bearbetning	23
Validitet och reliabilitet	24
Deltagare	25
<i>Andreas</i>	25
<i>Henrik</i>	25
<i>Adam</i>	26
<i>Christian</i>	26
<i>Markus</i>	27
<i>Joakim</i>	27
RESULTAT	29
Ridsportens betydelse för tonårskillarna	29
<i>Idrott</i>	29
<i>Skador</i>	29
<i>Tävling och prestation</i>	30
<i>Hoppning</i>	30
<i>Fälttävlan</i>	31
<i>Relationen med ett djur</i>	31
<i>Skötsel och omvårdnad</i>	31
<i>Hästen som kompis</i>	32
<i>Sälja hästar</i>	33
<i>Samspelet med hästen</i>	34
<i>Socialt</i>	34
<i>Gemenskap med andra killar som rider</i>	35
<i>Livsstil</i>	36
<i>Sluta rida</i>	36
Ridsportens påverkan på tonårskillarnas identitetsutveckling	36
<i>Föräldrar</i>	36
<i>Förebilder</i>	37
<i>Kompisar</i>	37
<i>Det motsatta könet</i>	38
<i>Kroppsuppfattning</i>	38
<i>Självförtroende och socialt beteende</i>	39
<i>Manlig identitet</i>	39

<i>Bemötande inom ridsporten</i>	39
<i>Bemötande utanför ridsporten</i>	39
<i>Ridning som en tjejsport</i>	41
<i>Tävla mot tjejer</i>	42
<i>Utbildning och arbete</i>	42
Ridsportens betydelse för tjejer respektive killar	43
DISKUSSION	46
Ridintressets betydelse för tonårskillarna	46
<i>Prestation</i>	46
<i>Kontakten med hästen</i>	48
<i>Socialt umgänge</i>	49
<i>Idrott och livsstil</i>	49
Ridintressets påverkan på tonårskillarnas identitetsutveckling	50
<i>Vuxna förebilder</i>	50
<i>Vänner</i>	50
<i>Kärlek och sexualitet</i>	51
<i>Kroppsuppfattning</i>	51
<i>Intressen</i>	52
<i>Framtidsplaner gällande yrke</i>	52
<i>Manlig identitet</i>	53
Brister i studien och förslag på framtida forskning	54
Avslutande diskussion och slutsatser	55
REFERENSER	58
BILAGA A	62

Jag har i denna psykologexamensuppsats valt att kartlägga en grupp tonårskillars ridintresse. Att det blev just detta uppsatsämne har många orsaker. Ett starkt bidragande skäl är att jag själv, sedan nästan 20 år tillbaka, har ett stort intresse för hästar och ridning. Ridsporten är också en idrott som är på stark frammarsch i Sverige och allt fler svenskar blir idag engagerade i hästar och hästverksamhet (SLU, 2006). Detta är något som jag tycker även bör uppmärksammas inom vetenskaplig forskning. Idag finns det endast lite studier inom området och de handlar framförallt om tjejer och ridsport. Detta är en anledning till att jag har valt att rikta in mig på just killar som rider. Jag tycker också att det är viktigt att generellt undersöka förhållandena för killar och män som håller på med kvinnodominerade idrotter. Den forskning som nu finns om män och idrott handlar framförallt om hur de blir bekräftade i sin manlighet genom att springa, svettas och tacklas på olika sportarenor (Connell, Messner, Williams, Pronger och Cahn i Johansson (red), 2005). De få gånger kön diskuteras brukar det dessutom oftast handla om kvinnlig könstillhörighet (Bolin & Lövgren, 1995). Den här uppsatsen har som ansats att uppmärksamma och problematisera även den manliga könstillhörigheten. Att jag har valt att intressera mig just för ungdomar beror på att det är en relevant grupp för studien då idrott är något som har en stark förankring inom ungdomskulturen (Dahlén, 1995).

Jag har i min uppsats valt att kalla intervjupersonerna för ”killar” istället för ”pojkar” eller ”unga män”, vilka annars är vanligare benämningar i forskningssammanhang (Ambjörnsson, 2004). Anledningen till detta är framförallt att ”kille” är det ord som används av deltagarna själva. Jag tycker även att uppsatsens ämne, vilket man kan se som populärvetenskapligt, gör att detta modernare ord känns mer rätt. Benämningen ”unga män” upplever jag som ålderdomlig medan beteckningen ”pojke” lätt kan bli infantil. Hirdman (i Ambjörnsson, 2004), som har forskat på användningen av begreppet ”flicka” i veckotidningar, menar att denna benämning ofta används för att beteckna beroende, omogenhet och intellektuell omyndighet. Detta är något som jag också tycker gäller för benämningen ”pojke”.

Eftersom mitt uppsatsämne är relativt brett har jag valt att dela in det teoretiska avsnittet i två delar. Den första delen handlar om ungdomar och identitet medan den andra handlar om ridsporten och dess betydelse för ungdomar.

Ungdom och identitet

I denna första teoridel börjar jag med en definition av begreppet ungdom och andra likartade termer som tonåring, pubertet och adolescens. Vidare har jag valt ut en central teori gällande ungdomstiden, nämligen Eriksons identitetsskapande. Senare läggs ett genusperspektiv på ungdomars psykologiska utveckling. Relationer till vuxna och jämnåriga, kärlek och sexualitet, kroppsuppfattning, intressen och framtidsplaner gällande yrke är ämnen som tas upp. Den första teoridelen avslutas med ett avsnitt om manlig identitet.

Ungdomsbegreppet

Ungdomsbegreppet är relationellt fastställt, både i förhållande till barndom och vuxenhet (Bolin & Lövgren, 1995). Ungdom kan också avgränsas såväl socialt och kulturellt som fysiskt och psykiskt. Socialt är det möjligt att definiera ungdom som en grupp som det görs i t.ex. den svenska lagen och då mena människor som ännu inte får rösta, ta körkort eller köpa alkohol. Ungdom kan också avgränsas kulturellt och då inbegripa människor som ser unga ut eller ägnar sig åt saker som kulturellt definieras som ungdomligt (Ganetz, 1991). Det används även ett flertal andra begrepp då det talas om ungdomar, t.ex. tonår, pubertet och adolescens. Termen tonåring betecknar människor i åldern 13 till och med 19 år (Bolin & Lövgren, 1995). Benämningen pubertet brukar i regel användas för att beteckna den kroppsliga, biologiska utveckling som sker under framförallt tonårstiden och som man betecknas som "könsmodn" (Ganetz, 1991). Adolescensen syftar på den psykologiska, emotionella utveckling som följer med dessa pubertetsförändringar. Denna utveckling behöver inte löpa parallellt med pubertetsutvecklingen (Ganetz, 1991). En startpunkt kan vara början på frigörelsen från föräldrarna medan en slutpunkt kan vara att uppnå en självständig identitet (Hwang & Frisé, 2005). Vilka som ska ses som ungdomar är alltså inte helt entydigt. Vissa avser i stort tonåringar, men det finns en tendens som blivit tydligare under senare år, att utvidga ungdomstiden uppåt i åldrarna (Bolin & Lövgren, 1995). I denna uppsats likställs ungdomsbegreppet med termen tonåring, alltså människor i åldern 13 till 19 år.

Identitetsutveckling

Adolescensens kärna är individens skapande av en egen identitet, frigjord från föräldrarna (Ganetz, 1991).

Identitetsutveckling enligt Erikson

En forskare som mer än någon annan betonat att adolescensen är en identitetskrisis är Erik H Erikson (1982/2000). Enligt hans psykosociala stadieteori handlar perioden från puberteten fram till tidig vuxen ålder om att bygga upp en fast jagidentitet. Jagidentiteten består av en uppfattning om vem man är och önskar vara, en upplevelse av att man är densamme oberoende av kroppsliga och andra förändringar. Det handlar även om att tänka framåt och kunna föreställa sig själv i framtida situationer och roller (Wrangsjö, 2004). Identiteten skapar alltså en känsla av kontinuitet (Erikson, 1982/2000). Erikson (i Hwang och Frisé, 2005) menar vidare att identiteten består av tre delaspekter: biologisk identitet, psykologisk identitet och social identitet. Med biologisk identitet menas den del av identiteten som är förbunden med vårt kön, vårt utseende och vår kroppsuppfattning. Inom den psykologiska delen av identiteten finns våra känslor, intressen, behov och försvarsmekanismer. Den sociala delen handlar om att miljön ger olika möjligheter till att uttrycka sin identitet, till exempel i skilda kulturer. Identiteten utvecklas genom ett växelspel mellan det inre och den omgivande sociala miljön (Ramström, 2000). Utvecklingen beror också på hur väl kriserna i de tidigare faserna lösts (Hwang & Frisé, 2005). Erikson (i Wrangsjö, 1993) menar att tonåringen måste integrera skilda upplevelser av sig själv och sina delidentiteter i tidigare utvecklingsfaser till en ny övergripande helhet. Om inte detta sker hotar en identitetsförvirring vilket innebär en osammanhängande och ofullständig identitet. En viss grad av rollförvirring är dock en nödvändig del av den normala identitetsutvecklingen (Erikson, 1982/2000).

Genusperspektiv på identitetsutvecklingen

För att skilja det biologiska könet från det sociala eller kulturella används begreppet genus (Bolin & Lövgren, 1995). Bjerrum Nielsen och Rudberg (1991) använder begreppet könssocialisation, vilket beskriver hur biologiskt kön gradvis blir till socialt och psykologiskt kön när barnet växer. I den traditionella utvecklingspsykologin nämns kön nästan inte alls. Man räknar istället med att utvecklingen i stort är densamma för killar och tjejer. De senaste decennierna har det dock kommit fram en del empiriska undersökningar (se t.ex. Ericsson, Lundby & Rudberg, 1986 och Bjerrum Nielsen 1987) som visar att det är mycket stora olikheter i killars och tjejers utveckling genom barn- och ungdomsåren. De skiljer sig både när man ser på deras intressen och prioriteringar och när man ser på mindre synliga psykologiska förhållanden, som t.ex. det sätt de förhåller sig till varandra på, det sätt de upplever och reagerar på och vilka omständigheter som ser ut att hota eller öka deras självkänsla. Den genomgående bilden under uppväxten är att tjejer lägger stor vikt vid relationen till andra, medan killar mer försöker att

utmärka sig som en unik individ genom sina prestationer inför en publik av andra killar (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Kroger (i Johansson, 1995) menar att Eriksons utvecklingsteori framförallt speglar manlig identitetsutveckling. Prestationer och inte relationer är i fokus för denne författares beskrivningar av barn- och ungdomsåren.

Nedan följer en kort genomgång om hur framförallt killar, men också tjejer, hanterar olika viktiga områden under tonåren som är viktiga för identitetsutvecklingen. Det handlar om relationer till vuxna och jämnåriga, kärlek och sexualitet, kroppsuppfattning, intressen och framtidsplaner gällande yrke.

Vuxna förebilder. Relationer med vuxna människor spelar roll för tonåringens identitetsutveckling. Ramström (2000) menar att den unge måste bygga upp sin identitet både genom identifikation med föräldrar (speciellt föräldern av eget kön) och med andra vuxna, utanför familjen. Viktigt är att möta de vuxna just i sina vuxenroller som förälder, arbetstagare, aktiv samhällsmedlem i föreningsliv osv. Typiskt för tonårsperioden är nya förebilder som andra vuxna (ridlärare, tränare etc.) och idoler (idrottsstjärnor, popmusiker, programledare på tv etc.) (Havnesköld & Risholm Mothander, 2002). Bengtsson (2001) har visat att identifikationen med föräldern av samma kön till viss del har spelat ut sin roll som ideal för ungdomar födda på 1970- och 80-talen. De ungdomar som ingått i hennes undersökning tonar ned skillnaderna mellan könen till fördel för likheten.

Vänner. Jämnåriga får under tonåren en betydelse som de inte har under någon annan fas i livet. Kompisgruppen stärker den egna identiteten, bl.a. genom möjligheter att experimentera med olika roller och stilar på ett annat sätt än vad man kan göra hemma med familjen (Erling & Hwang, 2002). Relationerna till andra ungdomar, antingen det gäller det egna eller det motsatta könet, är också ofta ett uttryck för behovet av att spegla sig själv och få bekräftelse på sin egen betydelse (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Eftersom relationer till jämnåriga är så viktiga för närhet och gemenskap under ungdomsåren blir upplevelsen av ensamhet smärtfylld när relationerna inte fungerar bra. Den senare delen av ungdomstiden har ibland beskrivits som den ensammaste perioden i en människas liv (Erling & Hwang, 2002).

Det finns flera skillnader gällande relationen till kompisarna för tjejer och killar. Tjejer är spontant inriktade mot väninnegruppen och de intresserar sig mycket för relationer. Väninnepar eller väninnegrupper markerar ofta sin samhörighet genom samma typ av kläder eller samma frisyr. De tycker om att prata med varandra om personliga saker som ofta innefattar ämnen som killar, kläder, smink och frisyrer. En annan sak som är kännetecknande för tjejer är att de tycker

om att samarbeta. Om de får välja anpassar de gärna sitt arbete så att de kan vara tillsammans och lösa uppgifter (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). För killar är det grupptillhörigheten i sig och inte så mycket de individuella vänskapsförhållanden som är avgörande (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Det viktigaste är att genom prestationer uppnå status och få bekräftelse från omgivningen (Johansson, 1995). Killars småprat handlar sällan om personliga saker utan om egna och andras bedrifter, om bilar, videofilm och roliga historier. Skulle de samarbeta har det en mer instrumentell prägel (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991).

Kärlek och sexualitet. Tonårstiden innebär för ett stort antal de första förälskelseerna och kärleksförhållandena (Erling, 2002). Förälskelsen är en av de mest tydliga skenrelationerna under puberteten. Oavsett hur passionerad den verkar från början, kan den ofta upplösas snabbt och smärtfritt (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Under tonåren utforskar man också sin egen sexualitet och får kanske de första sexuella erfarenheterna (Erling, 2002).

Killar är inte lika tidigt ute som tjejer när det gäller intresse för det motsatta könet. Den tryggaste lösningen för dem är att hålla sig till de av samma kön och fortsätta att vara "en av grabbarna". Det är genom andra män och deras förväntningar och reaktioner som en kille utvecklas till "man" (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Det betyder dock inte att förhållandet till tjejer är oviktigt för att uppnå en ställning i kompisgruppen. Att vara populär hos tjejerna är en viktig kvalifikation i hierarkin sinsemellan, och att vara sexuellt erfaren är något som är kännetecknande för alla riktiga män (Jensen, i Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991).

Kroppsuppfattning. Den fysiska utvecklingen under tonårstiden påverkar på ett djupgående sätt hur tonåringen ser på sig själv och hur han eller hon bemöts andra människor. Detta gensvar påverkar i sin tur självkänslan och vilka roller man tror att man förväntas ha. Att tonåringar är nöjda med sitt utseende har visat sig vara det som är viktigast för självförtroendet. Näst viktigast är upplevelsen av att vara accepterad av kamraterna (Erling & Hwang (red), 2002).

Det är framförallt hos tjejer vanligt med en oro över att vara onormal, att kroppen inte utvecklas som den ska eller att utseendet inte duger (Erling, 2002). Killar bekymrar sig inte på samma sätt för utseendet som tjejer, men de bryr sig i gengäld mer om längd, styrka och muskler (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Den typ av fysisk aktivitet som killar ofta har hållit på med genom hela latensåldern, bidrar till deras kroppsliga trygghet. I en studie av Rosenbaum (i Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991) framkom att även tjejer som höll på med sport eller dans hade en säkrare kroppsbild än andra.

Intressen. Under tonårstiden är det vanligt att det uppstår det en svacka gällande varaktiga intressen och skapande sysselsättningar (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Spänningen måste tonåringen istället hitta någon annanstans. Det är en ålder som ibland fullständigt domineras av rädslan för att gå miste om något och att hela tiden vara där det händer. Och där det händer något är ju oftast ute bland kompisarna. För killar kan spänningssökandet ibland leda till viss småkriminalitet, vandalisering och slagsmål (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Deras identitetsutveckling består av ideliga prövningar av kulturell manlighet, d.v.s. förmågan att trotsa olika faror och att prestera inom skilda områden (Johansson, 1995).

Sport, liksom musik, har en stark förankring inom ungdomskulturen (Dahlén, 1995). En studie av Elofsson (i Norberg & Ljunglöf, 2003) visar att ungdomar oberoende av kön, ålder och tillhörighet anser att det viktigaste med idrotten är att ha kul, att få träna och uppleva gemenskap. Finns det då någon skillnad gällande idrottens betydelse för tjejer och killar? I en studie om simmande ungdomar visar Jonsson (i Tebelius, 1991) att tjejer har en mer social inställning till sitt idrottande än killar. Tjejerna har tidigt lärt sig att relatera till andra och att uppskatta gemenskap mer än prestation och i tonåren betyder det mer än något annat. För killars del är det viktigt att uppnå status i kompisgänget. Många aktiviteter har en klart narcissistisk prägel, d.v.s. syftet är i första hand att genom prestationer uppnå status och få bekräftelse från omgivningen (Johansson, 1995). I Elofssons studie framkommer det att killar tenderar att lägga större vikt vid tävlan och prestationer, att bygga upp sina kroppar och att få spela i det bästa laget, medan tjejer på motsvarande sätt tenderar att framhålla idrottens sociala värden. I den senare frågan är skillnaderna dock mindre och Elofsson menar därför att killars och tjejers olika målsättningar måste nyanseras. Könsskillnaderna handlar inte främst om att tjejer lägger större vikt vid idrottens sociala värden: de handlar snarare om att killar lägger större vikt på prestation och tävlan (Norberg & Ljunglöf, 2003). I en undersökning av Malmgren (i Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991) håller vissa av killarna på med sport på grund av avkopplingen och/eller den sociala funktionen den har, t.ex. i form av "bredare kontaktyta". De som håller på med tävlingsidrott, motiverar bl.a. detta med den nytta det har för andra delar av livet. Man lär sig t.ex. prestera under press, tackla nervositet och ta nederlag. Piaget och Flavell (i Johansson, 1995) menar att det även finns disciplinerade aspekter av killars fritidssysselsättningar, t.ex. att i all större utsträckning kunna behärska sin kropp.

Framtidsplaner gällande yrke. Vad gäller framtidsplaner har killar i regel ganska precisa och realistiska planer om framtida yrke och utbildning. De formulerar sina framtidsversioner genom befintliga yrkesbeteckningar eller gör sin hobby till en framtida yrkeskategori. I motsats till detta

är tjejer osäkra och oklara i sina framtidsplaner; de ska bli något med språk, något med människor, något med djur, något med barn eller något på kontor (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Killar säger att det viktigaste för dem i ett framtida arbete är att det är intressant, att de ska innebära karriärmöjligheter och ge bra lön. Tjejer lägger istället vikt vid att de ska trivas, att det ska vara meningsfullt och roligt (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). I en SOU-rapport från 1994 framgår det att tjejer inte ser arbetet som en lika betydelsefull nyckel till framgång som killar gör. Killar ser arbetet som en utmaning som ska klaras av och det får därmed stor betydelse för deras identitet (Carle, 1995).

Manlig identitet

Könsroller

När det gäller genus kan man använda sig av rollbegreppet på två olika sätt. I det ena ser man på roller som avhängiga specifika situationer. Mycket vanligare är dock det andra användningssättet vilket innebär att kvinnor och män följer en allmän uppsättning förväntningar som är knutna till deras kön, "könsrollen" (Connell, 1996). Enligt detta sätt att se finns det alltid två könsroller inom alla kulturella miljöer, en manlig och en kvinnlig. Maskulinitet och feminitet kan ganska lätt tolkas som internaliserade könsroller, resultatet av inläring eller "socialisation" (Connell, 1996). Vi människor konstruerar oss själva som maskulina eller feminina genom att inta en plats i genusordningen eller förhålla oss till den plats vi blivit tilldelade genom vårt sätt att bete oss i det dagliga livet (Connell, 2003).

Kvinnlighet är relationellt bestämt i förhållande till manlighet, d.v.s. att allt det som manlighet är, är kvinnlighet en motpol till i vår kultur (Ganetz, 1991). Kroppsliga skillnader och sociala effekter kopplas ofta ihop genom principen om egenskapernas dikotomi vilken innebär att kvinnor antas ha en uppsättning egenskaper och män en annan. Kvinnor antas vara omvårdande, lättpåverkade, pratsamma, känslsamma, intuitiva och sexuellt lojala; män förutsätts vara aggressiva, envisa, tystlåtna, rationella, analytiska och promiskuösa (Connell, 2003). Dessa tankar har fått stort utrymme i den västerländska kulturen sedan 1800-talet och tron på egenskapernas dikotomi är fortfarande stark. De egentliga könsskillnaderna, inom stort sett alla mätbara områden, är antingen väldigt små eller finns inte alls (Connell, 1996). Enligt psykologiforskningen har en majoritet av oss både maskulina och feminina personlighetsdrag i varierande proportioner, medan få människor enbart är det ena eller det andra (Connell, 2003).

Maskulinitetsbegreppet

Till skillnad från hur mansrollen diskuterades på 1970-talet, har det nu blivit vanligare att prata om maskuliniteter i pluralis (Connell, 2003). Det finns inte en enda manlighet, precis lika lite som det finns en enda kvinnlighet. Hur manlighet och kvinnlighet definieras beror i slutändan på i vilken kontext de uppträder (Bolin & Lövgren, 1995). Connell (1996) talar om maskuliniteten som *hegemonisk, delaktig eller underordnad* och det är relationerna mellan dessa kategorier som ligger till grund för hans modell. Connell poängterar dock att de olika kategorierna inte betecknar några fixerade karaktärstyper utan att de är föränderliga. Överst i hierarkin står den hegemoniska maskuliniteten. Med hegemoni avses en kulturell process där en viss grupp innehar en ledande position i samhällslivet. Denna maskulinitet måste alla män förhålla sig till även om det är få utav dem som kan leva upp till den. Genom att försöka eftersträva den hegemoniska maskuliniteten skapas och upprätthålls normen genom männens egna ageranden. Inom den hegemoniska maskuliniteten står män som förebilder för andra män och filmstjärnor och idrottsmän får figurera som exempel. Under den hegemoniska talar Connell (1996) om den delaktiga eller medlöpande maskuliniteten. Denna står inte aktivt för den hegemoniska maskuliniteten men drar fördel av att försöka efterleva densamma. Genom att män i denna kategori tillgodogör sig den patriarkaliska utdelningen drar de fördel av kvinnors underordnande ställning. I den underordnade och marginaliserade maskuliniteten hittar man alternativa män, som t.ex. homosexuella (Connell, 1996). Inom denna kategori är det femininet som utgör grunden. Killar och män som skiljer sig från de rådande definitionerna av maskulinitet därför att de är homosexuella, feminina eller helt enkelt för mesiga utsätts ofta för psykisk misshandel och diskriminering och ibland för fysiskt våld (Connell, 2003).

Förändring av den manliga könsidentiteten

De få gånger kön diskuteras brukar det ofta likställas med kvinnlig könstillhörighet: kvinnan tillskrivs mera kön än mannen. Då killar eller män har stått i fokus har de oftast gjort det utan att deras könstillhörighet problematiseras (Bolin & Lövgren, 1995). Intresset för mannen som könsvarelse har dock ökat enormt under senare år (Johansson (red), 2005). Idag diskuteras könsroller, kvinnligt och, kanske mer kraftigt och ihållande än någonsin, manligt (Bolin & Lövgren, 1995). Gränser ifrågasätts och flyttas, men inte desto mindre finns det fortfarande gränser och normer för vad som kan betraktas som rimligt manligt och kvinnligt (Andreasson, 2005). Skillnaderna mellan könen är dock inte längre lika uppenbara; killar väljer arbeten som t.ex. barnmorska, läser barnkunskap i skolan, är intresserade av dans och bryr sig om kläder, medan tjejer utbildar sig till ingenjörer, väljer ämnen som elektronik, spelar fotboll och utövar

body-buildning (Sörensen, 1991). Män har reagerat på olika sätt på de förändringar som har inträffat i synen på könsidentitet och relationen mellan könen. För det första kan man observera ett sökande efter ”det kvinnliga” i mannen, d.v.s. ett bejakande av sådana egenskaper och sysselsättningar som traditionellt har betraktas som kvinnliga. Exempel på detta kan vara att män träffas i grupper och talar om sina problem, de utvecklar nya klädstilar, sminkar sig och tillåter sig att gråta. För det andra kan man iaktta en längtan efter att finna den genuina manligheten. Det handlar om att komma i kontakt med den fornåldrige urmannen och någon slags mystisk manlig energi. Slutligen kan man tala om en gradvis förvandling av den manliga vardagskulturen och identiteten. Medan de två förstnämnda reaktionssätten kan beskrivas som mer ”teoretiska” och uttalade, handlar den tredje varianten i större utsträckning om en ”tyst” och successiv förändring av den manliga identiteten (Johansson, 1995).

Ridsporten och dess betydelse för ungdomar

Då ridsporten innefattar kontakten med ett djur inleds den andra teoridelen med ett avsnitt om djurs betydelse för människan, sett ur ett fysiologiskt, socialt och psykologiskt perspektiv. Denna del avslutas med ett avsnitt om hästen som husdjur. Jag går sedan in på en beskrivning av ridsporten i Sverige idag och tar då även upp några av de vanligaste tävlingsgrenarna inom sporten. Den andra teoridelen avslutas med ett avsnitt om vad ridsporten kan betyda för barn och ungdomar mer generellt och går sedan mer specifikt in på dess betydelse för tjejer respektive killar.

Djurs betydelse för människor

Mycket tyder på att djuren kan ha en positiv inverkan på både barns och vuxnas hälsa (Folke - Fichtelius, 1995). Sällskapsdjuren är värdefulla för människor ur både ett fysiologiskt, socialt och psykologiskt perspektiv (Löthgren (red), 2005).

Fysiologiska effekter

Djuren som fritids- och idrottsintresse har en stor betydelse för många människor. Genom dem kan både vuxna och barn stimuleras till välbehövlig motion och rörelse (Folke - Fichtelius, 1995). Ridturet och promenader med hunden förbättrar t.ex. konditionen och ger en bättre tolerans mot stress (Löthgren (red), 2005). Den aktiverande funktion som djuren har kan i sin tur kan påverka vårt fysiska välbefinnande (Folke – Fichtelius, 1995).

Sociala effekter

Olika undersökningar visar att djuren kan öka barns sociala förmåga inom en mängd olika områden. En delförklaring till detta kan vara att barnen, genom sina husdjur, lär sig att tolka kroppsspråk och kroppssignaler så att de kan föra över den kunskapen till samspelet människor emellan. Flera studier visar att ungdomar som har mycket kontakt med djur dessutom verkar ha ett bättre självförtroende än de som inte har kontakt med djur. Studierna pekar också på att ungdomar som växer upp med djur visar större socialt ansvar än ungdomar utan djur. Det är dock svårt att skilja på orsak och verkan i den här typen av forskning, det kan ju vara så att de som skaffar sig sällskapsdjur redan från början är särskilt sociala till sin läggning (Folke – Fichtelius, 1995).

En studie gjord av McNicholas och Collis (i Löthgren (red), 2005) visar att djurägare ser sitt husdjur som ett sätt att lindra känslan av ensamhet och djuret ger dem även en känsla av pålitligt vänskapsförhållande. Just tonåren är en period som för många kännetecknas av ensamhet och att man känner sig missförstådd. Husdjuret möter tonåringens behov av att bli fullständigt accepterad och är någon som man kan vara nära utan att behöva möta krav eller kritik (Robin, ten Bensel, Quigley & Anderson, 1983).

Flera författare har beskrivit djur som en bro till social interaktion med andra människor. När djurägaren ses tillsammans med sitt djur framstår hon eller han som intressant för andra människor (Lockwood, 1983). Många djurägare är också engagerade i intresseföreningar och de träffar då andra människor som delar deras intressen och utvecklar på så sätt ett socialt nätverk (Löthgren (red), 2005).

Psykologiska effekter

Sällskapsdjur har viktiga psykologiska effekter på människor, oavsett ålder (Löthgren (red), 2005). Ett djur kan t.ex. ge olika former av känslomässigt stöd. Många barn kan berätta om den känsla av trygghet som ett djur kan förmedla (Folke - Fichtelius, 1995). En annan viktig sak är den kroppskontakt man får med djur vilket reducerar stress och ger en känsla av intimitet och närhet (Beck & Katcher, 1996). Djuren är också en stor källa till glädje, de ger oss ofta anledning att skratta. En förlust av ett djur kan även ge upphov till den motsatta känslan, sorg. När ett älskat djur dör kan barnet få en förståelse för de känslor som i verkliga livet är förknippade med att någon dör (Folke – Fichtelius, 1995). En positiv sak med djuren är att de är könsneutrala. Samvaron med djuren erbjuder därför en möjlighet att uppleva och ge utlopp för ett rikt och brett känsloregister. I många sammanhang kan äldre killar känna ett tryck från omgivningen att inte visa ömhetskänslor eller gråta öppet, men inför ett djur är det helt accepterat att visa starka

känslor av både glädje och sorg. I umgänget med djur kan killar också få utlopp för sitt behov att vårda och ta hand om, utan att riskera att ”förlora i manlighet” inför kompisarna. Även tjejer kan bredda sitt känsloregister med hjälp djurens hjälp. Deras intresse för hästar innebär t.ex. inte bara att vårda och att pyssla om, det krävs både mod och fysisk och psykisk styrka för att bli en duktig ryttare (Folke – Fichtelius, 1995).

Hästen som husdjur

Hästar är inga vanliga husdjur. De är oftast främst köpta för att bli ridna på, ett specifikt instrumentellt mål. Hästar är också dyrare att både köpa och hålla och kräver också mer tid och omvårdnad än andra husdjur. Det är tydligt att stöd från föräldrarna, speciellt ekonomiskt, är nödvändig för att skaffa och kunna ha en häst (Jones, 1983). En annan skillnad är att husdjur som katter och hundar ofta behålls av en och samma familj hela deras liv, så är oftast inte fallet med ponnyer och hästar. För att passa storlek och förmåga hos barnet är det normalt att gå igenom flera ponnyer och hästar under uppväxten. En del hästar går då över till yngre syskon, men de flesta säljs. Detta bytande av hästar verkar skapa en distansnerande effekt på förhållandet mellan häst och ryttare. Många känner sig närmare sin första häst eller ponny än de riddjur de har senare (Jones, 1983). I en undersökning av Jones (1983) framkommer det dock att hästägare menar att de står mycket nära sin häst. Två förklaringar till detta kan vara att en häst kräver mer tid och arbete än andra djur och att hästar av olika anledningar inte skapar så starka band med människor som katter och hundar vilket gör att ägaren anstränger sig mer för att komma nära sin häst.

Ridsporten i Sverige

Allt fler svenskar blir idag engagerade i hästar och hästverksamhet. Antalet hästar ökar och Sverige är nu det näst hästtätaste landet i Europa (SLU, 2006). Ungefär 500 000 svenskar rider regelbundet och dubbelt så många kommer varje år i kontakt med hästar (Ekblom (red), 2006). Ridsporten i Sverige är också en mycket stor verksamhet bland barn och ungdomar, framförallt tjejer (Folke – Fichtelius, 1995). Det är den största sporten i landet bland tjejer och den näst mest populära ungdomssporten totalt sett (Löthgren (red), 2005). Svenska Ridsportförbundet har totalt 204 514 medlemmar och av dessa är 86 % kvinnor (RF, 2004). Många ryttare rider på en av landets omkring 560 ridklubbar (SvRF, 1997). Det är årligen ungefär 8 miljoner ridtimmar som genomförs på dessa ridskolor (Mellberg, 1998). Det finns också flera ryttare som inte har kommit in i ridsporten via ridskolorna utan som redan från början har haft möjlighet att få rida i ett privatstall, på egen eller lånad häst.

Vill man arbeta inom hästbranschen finns det i Sverige många olika utbildningar på skilda nivåer att välja på. Hippologprogrammet är t.ex. en tvåårig utbildning vid Sveriges Lantbruksuniversitet som innehåller såväl praktiska som teoretiska moment. Biologiska Yrkehögskolan är ett annat läroverk där man exempelvis kan utbilda sig till hovslagare. Svenska Ridsportförbundet har även egna utbildningar till bl.a. tränare, ridledare och ungdomsledare (SvRF, 2004).

En negativ sak med ridsporten är att skaderisken är hög och den är klassad som den farligaste sporten avseende skadornas allvarighetsgrad och antalet dödsfall (Wallin & Norling, 2006).

Tävlingsridning

Tjejnarnas och kvinnornas stora dominans i ställen runt om i Sverige har till slut slagit igenom också på elitnivå (Hedén, Matthis & Milles, 2000). Den senaste statistiken från SvRF (1997) gällande tävlingsridning visar att av de som är aktiva inom ridsporten och löser tävlingslicens är majoriteten tjejer/kvinnor i åldersintervallet 7-22 år. De unga männen ökar i intervallet 25 år och äldre, men fortfarande är ändå kvinnorna i majoritet.

Tabell 1

Antalet ryttare med tävlingslicens, fördelat på ålder och kön (SvRF, 1997)

Ålder	7-12	13-25	över 25
Kvinnor	58 425	58 359	56 492
Män	6218	5178	20 491

De vanligaste tävlingsgrenarna inom ridsporten är dressyr, hoppning och fälttävlan. I dressyr rider man ett program med olika rörelser för att inför en domare visa upp samarbetet mellan häst och ryttare. På hopptävlingar hoppar man en bana, inomhus eller utomhus. Den vanligaste bedömningsformen inom denna sport innebär att man rider två omgångar, en grundomgång och en omhoppning. I grundomgången gäller det att rida runt banan utan felpoäng, som man får för rivning eller vägran, och inom maxtiden. De som rider felfritt går vidare till en omhoppning där segraren utses. Fälttävlan består slutligen av tre olika grenar, dressyr, banhoppning och terränghoppning där resultaten av dessa räknas ihop. Beroende på svårighetsgrad kan fälttävlan ridas som en en-, två- eller tredagarstävling (Reid, 1998).

Ridsportens betydelse för barn och ungdomar

Forskning visar att många hästägare utvecklar en uppskattning för hästar i en väldigt tidig ålder (Jones, 1983). Stallet, hästarna och ridningen kan ha en stor betydelse för barnen och ungdomarna på flera olika sätt. Dels kan stallet fungera som en länk mellan stad och land. Stadsbarn kan i stallet få uppleva en helt annan miljö än vad de är vana vid. Barnen och ungdomarna får också uppleva glädjen i samvaron och kontakten med hästarna. Denna kontakt kan tillfredsställa olika behov av både trygghet och spänning (Folke- Fichtelius, 1995). Ett tema som man finner i relationen häst och människa är ömsesidigt beroende. Hästen ses ofta som hjälplös och behöver människans omvårdnad för att överleva. Samtidigt uttrycker många människor sitt beroende av hästen, t.ex. att lita på att hästen bär oss över stora hinder. Många barn tänker på sin häst som sin vän eller till och med sin bästa vän (Jones, 1983).

Själva ridningen ger en mycket bra träning av många olika funktioner, dels rent kroppsliga, som t.ex. koordination, kroppsuppfattning och balans. Ridningen ger också en träning av det mentala, som självbehärskning och självkänsla, och att lära sig övervinna rädsla (Folke- Fichtelius, 1995). Stallet bekräftar dessutom barnens och tonåringarnas förmåga att ta ansvar (Hedén et al., 2000). Att vara i stallet innebär även mycket social samvaro, med kompisar och med vuxna som fungerar som trygga och viktiga förebilder. Många tjejer tillbringar all sin lediga tid i stallet och för dem fungerar stallet som en fritidsgård (Folke- Fichtelius, 1995). Det blir inte mycket tid över till resten av världen och det kan ofta kännas skönt (Forsling, 2001). I stallet behöver man inte heller gå in för att se bra ut. Där är du smutsig under naglarna, har halm i håret och blåmärken på tårna (Bennich, 2005). I stallet finns varken tid, rum eller anledning att studera midjemått eller pormaskar (Hedén et al., 2000).

När man kommer upp i tonåren blir själva idrottandet viktigare och tävling är för många ett mål (Folke- Fichtelius, 1995). I studien av Jones (1983) nämner äldre barn som satsat på ridningen en brist på tid att umgås, både med det motsatta könet och med vänner. Jones poängterar dock att detta även är aktuellt inom andra idrotter och är inget som är speciellt för ridsporten. Den tjej som följer den vanliga ordningen för hästintresset sitter av i ungefär den ålder då hon anses vara kvinna, allra senast när hon lämnar tonåren (Hedén et al., 2000).

Tjejer och ridsport

En sport kan betraktas som könsneutral eller klassificeras som antingen manlig eller kvinnlig (Andreasson, 2005). Ridsporten ses som tjejernas idrott (Bennich, 2005). Att det är just tjejer som framförallt är intresserade av hästar och ridning finns det flera förklaringar till. En avgörande faktor verkar vara att de är mer intresserade av själva omvårdnaden av hästen än vad

killar är (Folke - Fichtelius, 1995). Man pratar ofta om att tjejer är vårdande, lyssnande och passiva medan killar är aggressiva, utåtriktade och aktiva. Bilden av stallet tycks stämma överens med denna önskan om att tjejer ska vara på ett visst sätt. I stallet tar tjejerna hand om djuren och pysslar med dem (Hedén et al., 2000). Också på elitnivå inom ridsporten kan man finna detta fenomen. Där det många män som rider, men de flesta har kvinnliga hästkötare. Man kan säga att skötseln av hästarna förstärker det typiskt kvinnliga (Folke – Fichtelius, 1995). Hon skriver så här om tjejernas pysslande med hästarna:

Mycket av arbetet i stallet går ut på att städa och feja, att pyssla om, att se till att alla är mätta och glada och att ingen har ont, att stå tillbaka med egna behov. Killarna har mycket svårare med att acceptera detta, att stå tillbaka för andras behov. Ju mer tjejerna håller på med hästarna, desto duktigare blir de på att stå tillbaka med egna behov – på gott och ont. (Folke – Fichtelius, 1995, s. 144)

Hästintresset handlar dock inte bara om omvårdnad utan man måste även vara stark, tuff och modig. Det är t.ex. tungt att mocka och köra ut dyngkärran och det kräver en hel del psykisk styrka att försöka få en häst på 500-600 kg att göra som man vill (Folke - Fichtelius, 1995). Stallvärlden är en miljö som tillåter, eller till och med kräver, att tjejerna ska överordna sig en annan varelse (Hedén et al., 2000). Att hålla på med hästar kräver också mycket list och tålmod (Folke – Fichtelius, 1995). Hästtjejerna lär känna sin egen rädsla och sitt eget mod, sina fysiska och mentala styrkor och svagheter (Hedén et al., 2000). Sammanfattningsvis kan man säga att tjejernas ridintresse handlar om makt, kontroll och omvårdnad (Holm, 2001). Den identitet och de egenskaper som stallet och ridningen inte bara uppmuntrar utan fordrar, t.ex. styrka och självförtroende, går stick i stäv med den kvinnoidentitet som kulturen tillhandahåller (Hedén et al., 2000).

Om man tittar längre tillbaka var hästen en del av en manlig värld, sprungen ur ett militärt arv. Sedan vände det tvärt (Löthgren (red), 2005). En av orsakerna till att många tjejer väljer stallet kan vara just frånvaron av killar. Inom andra områden tycks killarnas närvaro begränsa tjejernas rörelsefrihet, ju större plats de tar, desto mindre plats tar tjejerna (Hedén et al., 2000). Skulle det komma in lika många killar i stallet skulle de ta över direkt, då de är mer framåt (Holm, 2005). I stallet är det nu istället tjejerna som styr.

Folke - Fichtelius (1995) skriver om ett ridläger, med ett par killar bland alla tjejer, där könsrollsmönstren blev särskilt tydliga:

De blev alldeles handlingsförlamade. Tjejerna tog över helt. Det var precis som om killarna kom in på tjejernas område. Jag hade trott att de skulle vilja visa sin styrka, och hjälpa tjejerna med att t.ex. bära ut hinder eller köra ut dyngkärran. Men inte ens det gjorde de. (s. 144)

Killar och ridsport

När man diskuterar den ojämna könsfördelningen hos unga ryttare kan det vara mer fruktbart att fråga varför killar inte rider istället för att undersöka varför så många tjejer gör det (Jones, 1983). I Jones undersökning (1983) menade några barn, framförallt killar, att de hade blivit retade i skolan av sina klasskamrater för att de red. Det handlade dels om att ridning sågs som en snobbsport, men framförallt att det sågs som en feminin aktivitet, en tjejsport. De flesta diskuterade därför inte sin ridning med klasskompisarna. Wegerup (i Andreasson, 2005) skriver ”Den som ger sig på det andra könets sport möts av motstånd och fördomar; manliga konståkare i paljett och triå ses som omanliga och ”bögar”, kvinnliga fotbollsspelare ses som okvinnliga och ”fotbollsflator”” (s. 34). Killar är generellt mindre benägna att engagera sig i könsblandade aktiviteter och pressen på dem att inte rida är förmodligen stor (Jones, 1983).

Inom alla ridsportgrenar, förutom voltige, tävlar kvinnor och män mot varandra (Löthgren (red), 2005). Man kan därför anta att killar inte heller gillar att tävla mot tjejer, men det verkar inte vara något som är ett problem. Attityden är att en bra ryttare är en bra ryttare, oavsett kön (Jones, 1983). En annan faktor som förklarar den ojämna könsfördelningen kan vara skillnader gällande tjejers och killars ridförmåga. Chenevix-Trench (i Jones, 1983) menar att tjejer generellt är bättre ryttare än killar. Det kan dels handla om en tidigare fysisk mognad hos tjejer jämfört med killar, men en ännu viktigare faktor kan vara skillnader i personligheten. Tjejer är oftare mjukare medan killar från början ofta är för våldsamma och dominerande och behöver lära sig att en häst måste bli överlistad istället för övermannad. Relationen mellan häst och ryttare bör bygga på samarbete och förtroende snarare än dominans (Löthgren (red), 2005). Killar kan och brukar sedan prestera lika bra som tjejer när de väl lärt sig detta (Jones, 1983).

Man kan även fråga sig hur svårt eller lätt det är för ”vanliga” killar att komma in i ridsporten. Medan många av tjejerna söker sig till hästvärlden av egen kraft, av intresse och vilja, kommer de framgångsrika killarna ofta direkt från en uppväxt i hästmiljö (Pahnke – Airosto, 2005). I studien gjord av Jones (1983) framkom att fler killar än tjejer blev påverkade av sin familj,

framförallt modern, att börja rida och att fler tjejer än killar blev intresserade av egen kraft. Inom ridskoleverksamheten har punktinsatser genomförts för att få fler killar och män att delta i undervisningen, vilket har lett till att situationen har förbättrats något (Löthgren (red), 2005). En satsning har alldeles nyligen gjorts i Skåne där Lunds hästintressenter tillsammans med sex ridklubbar bjöd in killar mellan 6 och 12 år till gratis ridning under en eftermiddag (Bosson, 2006). Är det kanske en trend i tiden, att fler och fler killar börjar med ridning (Pahnke – Airosto, 2005)?

Vad är det då killar gillar med ridning? I Jones (1983) undersökning framkom det att killarna såg ridningen som en intressant sport snarare än en stor passion. Killarna svarade att det framförallt handlade om utmaningen och oförutsägbarheten med ridning, inslaget av fara och skillnaden mellan olika hästar. I sin studie kunde Jones (1983) urskilja tre olika typer av ryttare. Den första typen brydde sig mest om att bli en duktig ryttare, för den andra typen var den personliga relationen med djuret det viktigaste och den tredje typen var mer intresserad av ridning som en spännande sport. Den sista attityden var mer vanlig hos killarna. Dessa skillnader var dock mer dynamiska än absoluta och kunde förändras över åren. En och samma individ kunde också vara lite av alla typerna. I studien gjord av Jones (1983) menade killarna dock att de brydde sig mindre om sina hästar än vad tjejerna sade att de gjorde.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att kartlägga en grupp tonårskillars ridintresse samt att se hur detta intresse kan ha påverkat deras identitetsutveckling. Frågeställningar som är kopplade till detta syfte är:

- (1.) Vilken betydelse har ridintresset för de intervjuade tonårskillarna?
- (2.) Hur kan ridintresset ha påverkat tonårskillarnas identitetsutveckling?
- (3.) Finns det någon skillnad mellan killar och tjejer gällande ridintressets betydelse?

METOD

Val av kvalitativ metod

För att samla in data har jag använt mig av kvalitativa intervjuer. Jag tycker att Kvale (1997) beskriver den kvalitativa forskningsintervjuns fördelar väldigt bra då han skriver:

Om man vill veta hur människor uppfattar sin värld och sitt liv, varför inte prata med dem? I ett intervjusamtal lyssnar forskaren till vad människor själva berättar om sin livsvärld, hör dem uttrycka åsikter och synpunkter med sina egna ord, får reda på deras uppfattning om den egna arbetssituationen och familjelivet, deras drömmar och förhoppningar. Den kvalitativa forskningsintervjun söker förstå världen ur de intervjuades synvinkel, utveckla innebörden av människors erfarenheter, frilägga deras livsvärld före de vetenskapliga förklaringarna. I den kvalitativa forskningsintervjun byggs kunskap upp: det rör sig om ett samspel, om ett utbyte av synpunkter mellan två personer som samtalar om ett ämne av gemensamt intresse. (s. 9)

Den aktuella metoden valdes också därför att jag anser att studiens syfte tjänar på att få material som ger mer djupgående kunskaper i ämnet, men som bygger på information från ett färre antal deltagare. Till viss del baserades även datainsamlandet på vad som kan ses som känsliga frågor, vilket också gör intervju till en lämplig metod (Denscombe, 2000).

Tillvägagångssätt och procedur

Datainsamlandet har skett genom öppna, explorativa tematiserade intervjuer. Till hjälp har jag konstruerat en Intervjuguide (Bilaga A) vilken omfattar ett antal teman och förslag på relevanta frågor. Intervjuerna genomfördes på Institutionen för psykologi i Lund under februari och mars 2006 och de var mellan 50 minuter och 1 timma och 15 minuter långa. Alla intervjuer spelades in på en mp3-spelare och transkriberades sedan ordagrant till skriftlig form.

Bearbetning

Intervjuerna har analyserats genom ad hoc-metoder, ett eklektiskt tillvägagångssätt där man använder olika angreppssätt och tekniker för skapandet av mening (Kvale, 1997). Det har

framförallt handlat om att försöka urskilja mönster och processer, gemensamma drag och skillnader (Miles & Huberman i Denscombe, 2000). Jag läste först igenom alla intervjuerna för att skapa mig en allmän uppfattning. Utifrån de olika temana i intervjuguiden valde jag sedan ut vad jag upplevde som relevanta citat hos varje kille. Utifrån citaten skapade jag därefter passande rubriker under vilka jag placerade in citaten från de olika killarna. Efter hand sållades de citat som jag tyckte var överflödiga eller för likartade bort.

När jag i uppsatsen presenterar olika citat har mina korta kommentarer som mmm, ja, okej etc. tagits bort och markeras då med /. Är det ett längre parti som antingen jag eller intervjupersonen har sagt som har utelämnats markeras detta med /.../.

Validitet och reliabilitet

Metodens begränsningar gällande validitet och reliabilitet handlar framförallt om min egen påverkan under själva intervjun, utskriften och analysarbetet. Under själva intervjustadiet fanns det troligtvis en intervjuareffekt då mitt kön och min ålder kan ha inverkat på hur mycket information deltagarna var villiga att ge och hur ärliga de var i sin information. Data från intervjuer baseras även på vad människor säger snarare än vad de gör och det är inte alltid som uttryck och handling stämmer överens (Denscombe, 2000). Detta är inget som jag har kunnat kontrollera då jag inte har använt mig av observation. Jag kan också oavsiktligt ha ställt ledande frågor vilket kan ha inverkat på svaren (Kvale, 1997). Jag som intervjuare och även kontextens inverkan innebär sammanfattningsvis att det kan ha varit svårt att uppnå objektivitet. De insamlade data är därför i viss mån unika på grund av den specifika kontexten och de specifika individer som deltagit (Denscombe, 2000).

Forskarens jag och förförståelse utgör oundvikligen en viktig del även i analysen (Kvale, 1997). Det kan handla dels om hur jag har gjort transkriberingen till skriven text och senare vad det är jag har valt att lyfta fram som viktiga resultat. Här finns det t.ex. en risk att data kan vara mindre representativa eller ha tagits ur sitt sammanhang och att slutsatsen blir alltför förenklad (Denscombe, 2000)

En annan vanlig kritik mot intervjuundersökningar är att det inte går att generalisera från deras resultat eftersom intervjupersonerna är för få. I det här fallet är det dessutom svårt att kontrollera den externa validiteten då det finns mycket lite tidigare forskning inom området (Denscombe, 2000).

Deltagare

Deltagare i studien är sex tonårskillar i åldrarna 17 till 19 år. Urvalet har skett genom en snöbollseffekt, d.v.s. en person hänvisar till nästa person (Denscombe, 2000). Innan intervjuerna med tonårskillarna genomfördes en pilotintervju med en 35-årig kvinna med erfarenhet av hästar och ridning. Nedan följer en kort presentation av varje deltagare. För att de ska vara anonyma används fingerade namn.

Andreas

Andreas är 19 år och har ridit sedan han var fyra år. Att han började rida berodde på att hans äldre bror och mamma gjorde det. Andreas har aldrig ridit på ridskola utan han fick sin första egna ponny när han var sex år. Fram till idag har han haft ungefär 14 olika hästar och ponnyer. Idag har Andreas fyra hästar som han rider och tävlar. De står alla på familjens hästgård.

Andreas har tävlat i hoppning sedan han var tio år. Under tävlingssäsongen är han ute och tävlar varje helg. Andreas har idag många unghästar och hoppar därför på höjder mellan 1,10 och 1,35 meter, men han har tidigare tävlat upp till 1,45 meter. Andreas menar att han förutom tävlandet lägger 21-22 timmar i veckan på hästar och ridning. Under uppväxten har han även hållit på med andra sporter som t.ex. fotboll, men idag är det bara ridningen som gäller.

Andreas tar studenten till sommaren och vill efter det satsa på hästar fullt ut. Han vill kunna försörja sig inom hästbranschen genom att föda upp, utbilda, tävla och sälja hästar. Andreas kan vid sidan om även tänka sig att utbilda sig till tränare. Han vill också gärna åka utomlands i några år och jobba som beridare för något stall där.

Henrik

Henrik är 19 år och har ridit sedan han var fyra år. Det var Henriks pappa som tyckte att han skulle börja rida då han hade märkt att sonen tyckte mycket om djur. Henrik har två bröder, men ingen av dem har hållit på med hästar och ridning. Henrik red först på ridskola i nio år och när han var 13 år fick han sin första egna häst. Året efter fick Henrik ytterligare en häst och det är den hästen som han har kvar och rider och tävlar idag. Då och då hjälper han även till och rider och tävlar en annan häst åt ägaren. Henrik bor i sta'n och har sin häst uppstallad i ett stall någon mil utanför.

Henrik har tävlat i hoppning sedan han var 13 år. Han tävlar ungefär varannan helg upp till 1,40 meter. Henrik menar att han i snitt lägger ungefär 20 timmar per vecka på hästar och

ridning. För honom är det viktigt att också hinna med att umgås med kompisar och han spelar dessutom piano. Under uppväxten har Henrik även spelat rugby.

Henrik tar studenten till sommaren och ska till hösten börja läsa en kurs på universitetet under ett år. Under detta år kommer han att fortsätta att rida som han gör nu. Hur framtiden sedan kommer att se ut för Henrik är mycket osäkert. Eventuellt kommer han längre fram att utbilda sig till lärare. Henrik tror och hoppas att hästar finns med i hans framtid, men vet inte säkert.

Adam

Adam är 17 år och har ridit sedan han var tre år. Han är uppvuxen med hästar då båda föräldrarna har hästbakgrund och sysslar med uppfödning av tävlingshästar. Adam har en syster som även hon rider och familjen bor på en hästgård. Adam har aldrig ridit på ridskola utan fick sin första egna ponny redan när han föddes. Han har haft ungefär åtta olika hästar och ponnyer under uppväxten. Adam har idag en egen häst, men rider och tävlar även ytterligare två av familjens hästar.

Adam började tävla när han var ungefär fem år gammal. Först var det dressyr, sedan både dressyr och hoppning, men nu är det bara hoppning som gäller. Han tävlar på höjder mellan 1,40 och 1,45 meter. Under tävlingssäsongen är Adam ute på tävlingar varje helg. Han jobbar även extra hos en hoppryttare. Förutom tävlandet lägger Adam ungefär fem timmar per dag på hästar och ridning. Han har hållit på med olika sporter under uppväxten, som fotboll, innebandy och simning, men nu är det bara ridningen som gäller.

Adam går idag på gymnasiet och när han är färdig vill satsa fullhjärtat på hästar. Han vill antingen starta en egen verksamhet med tävlingshästar hemma eller börja jobba hos någon annan hoppryttare, gärna utomlands. Adams mål är att bli en världsryttare och komma med i landsslaget. Han kan också tänka sig att bli tränare vid sidan om.

Christian

Christian är 19 år och har ridit sedan han var sju år. Hans två storasystrar hade då egna hästar och även hans mamma var hästintresserad. Det var dock framförallt det som skulle bli Christians första egna ponny som gjorde att hans intresse för hästar kom igång ordentligt. När hon föddes bestämde han sig för att börja rida. Christian red först på ridskola i tre år och efter dessa år började han rida sin egen ponny. Fram tills idag har Christian sammanlagt haft tre olika hästar och ponnyer. Idag har han en egen häst. Christian bor i sta'n och har sin häst uppstallad i ett stall någon mil utanför.

Christian tävlar i både hoppning och fälttävlan, något som han började med när han var 11-12 år. Det senaste 1,5 året har det blivit lite mindre tävlande eftersom hästen har varit skadad, men Christian ska nu sätta igång igen. Han vill få igång hästen och rida hoppning upp till 1,30 meter och lätt klass i fälttävlan. Christian lägger ungefär tre timmar per dag på hästar och ridning. Han har hela tiden även hållit på med andra aktiviteter förutom ridningen. När han var yngre spelade han fotboll och idag bl.a. cyklar och klättrar han. Christian har också en flickvän som även hon rider och tävlar i hoppning.

Christian tar studenten till sommaren, men vet inte riktigt vad han vill syssla med i framtiden. Antagligen kommer han först att söka något jobb och sedan studera vidare. Christians drömjobb är att ha ett eget företag inom design och inredning. Huruvida hästar kommer att finnas med i hans nära framtid beror mycket på om hans häst håller sig skadefri och kan fortsätta som tävlingshäst. Gör hon inte det är det mycket möjligt att Christian tar uppehåll från hästar och ridning ett tag. Han tror dock inte att han någonsin kan släppa hästar och ridning helt. Om tio år kan Christian mycket väl se sig själv bo på en hästgård. Han har även funderat på att bli banbyggare.

Markus

Markus är 17 år och har ridit sedan han var fem – sex år. Att han började rida berodde på att hans storasyster höll på med hästar. Också Markus mamma har tidigare ridit och idag rider även hans lillasyster. Familjen bor på en hästgård.

Markus har aldrig ridit på ridskola. Han fick sin första egna ponny, som han fick ta över från sin storasyster, när han var sju år. Markus började då också tävla i hoppning. Han har fram till idag haft fyra-fem hästar och ponnyer. Idag har Markus en egen häst som han rider och tävlar i hoppning, 1,35 - 1,40 meter. Då tävlingssäsongen är igång tävlar Markus under en månad i snitt tre av fyra helger. Förutom tävlandet lägger han ungefär två timmar per dag på hästar och ridning. Ett intresse som han har vid sidan om ridningen är fiske och tidigare har han också spelat golf.

Efter gymnasiet ska Markus utbilda sig till hovslagare och det är vad han vill arbeta med i framtiden. Markus tror också att han kommer att ha ett eget stall med en eller två hästar som han kommer att tävla med i hoppning på ungefär samma nivå som han gör nu.

Joakim

Joakim är 17 år och har ridit sedan han var tio år. Joakims lillebror red och då blev också han intresserad av att börja. Även hans mamma hade ridit när hon var yngre. Joakim har aldrig ridit

på ridskola utan han och lillebrodern fick tidigt en ponny att ha tillsammans. Fram tills idag har Joakim haft fem stycken olika hästar och ponnyer. Idag har han två egna hästar vilka står på familjens hästgård.

Sedan två-tre år tillbaka tävlar Joakim i hoppning, men han har under de här åren haft mycket skador på hästarna och har därför har han inte kunnat vara ute så mycket som han har velat. Joakim har fram tills nu tävlat på höjder upp till 1,20 meter, men har som mål att i år gå upp till 1,30 meter. Under tävlingssäsongen är han ute på tävlingar varannan helg. Joakim lägger ungefär 20 timmar i veckan på hästar och ridning. Fram tills för två års sedan spelade han fotboll, men nu är det bara ridningen som gäller.

Efter gymnasiet vill Joakim i första hand satsa ännu mer på hästar och ridning. Han vill föda upp, träna, tävla och sälja hästar och skapa sig ett namn inom detta område så att han kan livnära sig på det. Skulle inte detta lyckas är hans reservplan att utbilda sig till veterinär.

RESULTAT

Resultaten presenteras utifrån uppsatsens tre frågeställningar:

- (1.) Vilken betydelse har ridintresset för de intervjuade tonårskillarna?
- (2.) Hur kan ridintresset ha påverkat tonårskillarnas identitetsutveckling?
- (3.) Finns det någon skillnad gällande ridintressets betydelse för killar och tjejer?

Ridsportens betydelse för tonårskillarna

Idrott

Av intervjuerna framgår att alla killarna ser ridsporten som en intressant och rolig idrott. De har alla tidigare hållit på med andra idrotter och beskriver själva som sportiga personer. Några av killarna går också ett speciellt idrottsprogram på gymnasiet. Om de inte skulle hålla på med ridning tror alla att de istället skulle ha hållit på med någon annan idrott. Christian beskriver på vilket sätt ridsporten ger honom fysiskt välbefinnande:

Amen, isåfall är det väl framförallt det att man kommer ut och... Att jag kräv... Alltså jag måste komma ut och röra mig, jag skulle inte klara att sitta inne vid min dator hela da'n liksom, det funkar inte. Så den fysiska delen är isåfall det, välbefinnandet, att va ute och hålla på med hästen, och va ute i naturen och.../ Ute i friska luften...

Skador

Ridsporten är en av de farligaste och mest skadedrabbade idrotterna och hälften av killarna har någon gång råkat ut för allvarliga olyckor. Det har då handlat om hjärnskakningar och brutna kroppsdelar. Den andra hälften av killarna har också blivit skadade i samband med ridning eller skötsel av hästar, men då mindre allvarligt. Att bli skadade är dock inget som killarna är rädda för eller tänker på speciellt ofta. De menar att man inte kan vara rädd om man ska komma någonstans inom sporten. Att bli allvarligt skadad någon gång kan till och med vara något man ska räkna med. Adam som har råkat ut för en allvarlig olycka berättar:

Alltså, det är ju ändå... Alla ryttare på hög nivå har väl brutit nånting i alla fall. I alla fall minst fem gånger... / Så att det... Man har varit beredd på det hela tiden, jag har vetat att jag kommer, alltså bryta nånting. Alltså alla, nästan alla som jag känner, som rider så här har brutit nånting. Så det har känts som, det har känts lite så som att, alltså när kommer det att hända mig. Det är lite så ändå för att... /.../ Och det, när man håller på med tävlingshästar så är det ofta känsliga tävlingshästar. Som har lätt för att bli rädda för saker. Och reagerar och sådär.../ Och ofta blir det då konsekvenser...

Tävling och prestation

Av intervjuerna framgår att tävlandet är en mycket stor del av samtliga killars ridintresse. De menar alla att de inte skulle kunna hålla på med ridning på samma sätt och i samma utsträckning om de inte skulle ha tävlat. All träning killarna håller på med görs för att de ska kunna komma ut och tävla och visa resultat. De flesta av dem sätter upp mål inför varje säsong. En majoritet av killarna ser sig själva som tävlingsinriktade och vill gärna vinna eller åtminstone bli placerade. Ett exempel på detta är Joakim som säger:

Alltså, inför varje tävling går jag in för att vinna ju... / Man går ju inte in för att bli tvåa i tävlingen... / Men sen om det inte, om jag skulle bli femma, sexa, sju, så blir jag ändå glad...

Henrik poängterar att det dock inte handlar om att vinna till varje pris:

Jag kan ju inte vinna för allt liksom, det finns ju gränser... Det ska kännas bra också... En runda som känns riktigt bra, där du kan få ett nedslag, den kan vara ganska positiv ändå, även om du har ridit nolla en annan gång och det har känts slafsigt och platt och grejer... Ehh... Men det är ju klart, man vill ju vinna...

För Christian är tävlandet en viktig del, men han tycker att han saknar lite av tävlingsinstinkten:

Och sen har jag alltid haft min mamma med och hon har tyckt om hästar, men hon är verkligen ingen tävlingsmänniska. Och har alltid vatt så här ”men ta det nu lu..., ja, men bara du går felfritt så är det lugnt”. Så hon har inte pushat mig... /.../ Så... Jag har väl aldrig riktigt fått in det om man... Så att, ja... Jag saknar det lite, att jag aldrig liksom har haft... Ja, jag vet inte... Jag har liksom inte den tävlings, jag tycker att det är väldigt roligt att tävla om det går bra, men det är inte så att jag satsar allt på det.

Killarna ser även tävlandet som ett sätt att utveckla både sig själva och hästen. Joakim beskriver hur:

Alltså, det viktiga med att tävla är ju ändå att man ska, man lär sig alltid nånting, man blir alltid bättre... På tävlingarna. / Och man ser ju vad man gjorde fel, så kan man ta tillbaka det nästa tävling.

Tävlandet handlar även om att både häst och ryttare ska prestera inför andra. Andreas menar:

Ja... Just, tävlings, tävlingsmomentet är kul. Att vinna, att kämpa om det. Även att utbilda hästarna, de behöver tävla för att få och blir värda mer. Det är nånting som man tänker, att hästarna måste göra nånting för att bli värda nånting. Jag måste göra nånting för att bli värd nånting som ryttare.

Hoppning

Alla killarna tävlar i hoppning och en av dem också i fälttävlan. Att det framförallt är hoppning som gäller för majoriteten beror på att det händer mycket, är fartfyllt, lekfullt och att man får en kick utav det. Fälttävlan ses av de flesta som för farligt med för stor skaderisk.

Dressyr ses överlag som fjantigt, disciplinerat och att det kräver större noggrannhet. Adam red

tidigare dressyr, men sedan några år tillbaka är det bara hoppning som gäller. Han berättar varför:

Näe, för att jag fick en jätteduktig, jättebra hopphäst sådär och sen så gick det rätt bra och sådär och. Då tyckte jag att det var roligare med det, då var det lite fart och fläkt och lite så där. Rida på instinkt och lite sådär...

Fälttävlan

Christian är den enda av killarna som förutom hoppning också tävlar i fälttävlan. Han beskriver anledningen:

Ja, just fälttävlan, som är naturligt för hästen. Dom tycker att det är jävligt roligt och det blir en helt annan grej. Även hoppningen är också så, men då är det så mycket, det är mycket mer en själv som måste pusha på, medans därute i naturen blir hästarna helt annorlunda. / Och det är det som är så härligt liksom för att då känner man verkligen trycket, att dom verkligen anstränger sig och tycker att det är skitball.

Relationen med ett djur

De flesta av killarna menar att de tycker om djur överlag. Det som framförallt lyfts fram som positivt med djur är att de är glada, enkla att ha att göra med och att var och en har en personlighet. Umgänget och kontakten med hästen ses som en viktig del i killarnas ridintresse och flertalet av dem menar att umgänget med hästen betyder ungefär lika mycket som själva ridningen. Ett exempel på detta är Henrik som säger:

Jag tror, anledningen till att jag fortsatte under så många år, är ju trots allt... Det är ju inte bara tävling och det som jag värdesätter om man säger... Utan... Det är även, djuren är viktiga för mig, tycker jag... / Alltså kontakten med djuren. / Faktiskt. Det är alltid lika trevligt liksom att träffa dom, även andra djur...

Skötsel och omvårdnad

Att mocka efter hästen är något som en majoritet av killarna menar att de gärna skulle slippa. De ser vissa fördelar med att själva fodra och borsta hästen, men de flesta menar att man kan få bättre kontakt med hästen på andra sätt. Det kan t.ex. handla om att klappa hästen, prata med den eller massera den. Andreas beskriver på vilket sätt umgänget med hästen är viktigt för honom:

Jo, det är klart att det är. Det är klart att det är mycket med klappandet. Det är kul att umgås med dom liksom, det är det ju... Det är nog en liten, vad heter det, klyscha, att killar inte håller på så mycket med hästarna kanske. / I och för sig, nu borstar ju inte jag dom så mycket heller, det gör jag inte. Men det är kul att klappa om dom och så. Det är kul att komma hem till dom och så står de där och hälsar på en och så. Det är kul. Men det är ju inte därför du har dom. / Men det är ju underbara djur på det sättet.

Christian menar att umgänget med hästen har stor betydelse för honom. Han berättar:

Men det kan ju mycket väl vara så att jag bara står och, bara står liksom vid boxen och klappar lite så, i en halvtimme utan problem. Eller går ut i hagen och springer omkring

lite där och sånt. /.../ Ibland om man har bråttom och kommer dit och mockar och liksom inte ens går ut, om hästen är i hagen, så man inte gör, så får man nästan dåligt samvete då faktiskt... / För att det, brukar jag alltid försöka, ta lite tid till, och prata med henne... /.../ Men hon är väldigt social liksom.../ Och då blir det ju, då blir det ju mer naturligt. /.../ Alltså, man ser ju att hon tycker om det liksom. /.../ Ibland när man kommer ut i hagen så ser den en och så gnäggjar den och så springer den och möter en... / Så det är jävligt härligt liksom, när den gör det.

Adam upplever också att han har en nära relation till sina hästar, vilken han beskriver så här:

Man är i stallet länge och så börjar man prata med dom, alltså det blir ju lite så att man pratar med dom och... Liksom så här och... Precis som dom nästan skulle vara levande människor så... Så här liksom. / Men dom förstår ju ändå, det beror på lite så här vilket tonläge man har. /.../ Så på nåt sätt går det ju ändå att prata med dom... Vi använder ju ord så här som dom inte förstår, men på tonfallet så, eller på orden så förstår de ju ändå lite...

Några av killarna menar att det för deras del inte handlar om något kel med hästen. Joakim beskriver förhållandet till sin häst:

Det är inget sånt kel eller så, utan det är mest, säga att han är duktig och klappa till han ibland.

Markus har i intervjun en liknande uppfattning då han säger:

Jag har aldrig precis varit den som håller på och kelar med min häst och sånt utan... / Nä, det tycker jag inte... /.../ Jag håller inte på och klappar den och borstar den så mycket och sånt utan... Ja, jag ger den mat och... Ja...

Hästen som kompis

Flertalet av de intervjuade killarna ser hästen som sin kompis eller en familjemedlem. Joakim ger ett exempel på detta när han säger:

Alltså, man fäster sig så mycket vid dom. / Det är som att ha en familjemedlem, man är ju ändå med dom flera timmar om da'n. /.../ Ja, man kan ju nästan säga att det är ens kompis... / I och med att man gör saker tillsammans alltid... Och möter framgångar och motgångar... Gör, när det tillsammans...

Andreas å andra sidan tycker att han har en mer professionell relation till sina hästar. Han beskriver den så här:

Min arbetskamrat isåfall. Nej, inte kompis. Jag har inte dom för att... Jo, visserligen har jag dom för att jag tycker om dom och vill ha dom. Annars skulle jag inte haft dom. Men jag har dom också för att dom fyller ett syfte. För att dom hoppar bra, anser jag. / Och jag tror på dom som hopphästar, annars skulle jag inte haft dom.

Sälja hästar

Alla killarna berättar att de någon gång har varit med om att en häst har sålts eller avlivats. De flesta av dem tycker att detta har varit något ganska jobbigt, även om det för en del har blivit lättare med åren. Christian beskriver hur det var när hans första ponny skulle säljas:

Alltså för mig har det alltid varit ganska jobbigt kan man säga. / För speciellt den första hästen då, som hade vatt min sen, sen da'n den föddes liksom... /.../ Men i och med att jag bara har haft en häst så har jag alltid fått väldigt bra kontakt. Så den var, det var jävligt jobbigt... Jag red på den för länge egentligen, för jag ville inte, ville liksom inte sälja, och det var... / Alltså, jag ville inte växa. Då när jag var så här... Jag kommer ihåg det att jag inte ville gå upp i vikt och sånt. Men jag märkte ju att jag blev för lång liksom, och... Så det var... Men det var ingenting man kunde göra nånting åt direkt. Men det blev ju sen, jag hade väl den ett halvår för länge egentligen, så jag blev väl för lång för den sen till slut. Så märkte man att den inte... / Så då fick jag sälja den... / Och det var... Ja, det var ju jobbigt då, men man kom ju över det. Den har kommit till en väldigt bra familj så det hjälpte ju. För jag har kontakt med dom ändå så jag vet ju ändå hur det är...

Andreas menar att han har haft betydligt lättare för att sälja hästar. Han säger:

Ja, jag har aldrig haft problem med att sälja hästar. Många, alltså många tjejer hör man ofta att de fäster sig väldigt mycket vid hästarna... Man ska inte sälja den för den ska vara en vän för mig. Jag har aldrig... / Jag tycker om hästar. Men när jag har den tycker jag om den. Och har man den så har man den. Men när det är dags att sälja den tycker jag om att sälja den. / Faktiskt. Det är inte mer än rätt. Själv måste man utvecklas och så måste ju hästen, den ger ju mycket för någon annan ryttare också. Om jag har den kvar, skulle jag ha kvar en massa ponnyer från tio år tillbaka... Det gör ingen glad liksom.

De flesta av killarna kan, liksom Andreas, tänka sig att sälja sina nuvarande hästar. Det kan då handla om att hästen inte presterar tillräckligt bra, men att sälja bra hästar handlar för många av killarna också om ett nödvändigt ont för att kunna finansiera sitt ridande. Adam beskriver detta så här:

Du knyter ju ett band med hästen ju... / Så här så att... Så man vill ju egentligen inte så här sälja hela tiden. Man försöker ju alltid, så länge man kan utbilda den mer och känner att den går bra i klasserna så har man ju ingen sån här, alltså ingen anledning till att sälja den. Alltså om den drar in pengar så där liksom, så har man egentligen ingen anledning till att sälja den. Skulle det bli så, att man behöver pengar, och sen så att den har kommit lite till sitt stadie där den inte kan komma högre och så. Och man ändå kan få, alltså man kan få en del betalt för den. Då är det nog, då får man nog tänka efter... Då är det nog dags att sälja så liksom... /.../ För att kunna fortsätta med sitt intresse, måste man ju ibland offra lite... Så att det... Så att det är ju lite jobbigt så...

Markus resonerar så här om huruvida han skulle kunna sälja sin häst:

Om han, om han så att säga, inte levde upp till mina krav. / Så hade jag nog sålt honom ju... / Och köpt en annan, som vi hade tyckt var bättre då ju... / Men eftersom han, eftersom han lever upp mer än till mina krav så behåller jag han ju...

Också Andreas har liknande tankar då han har en häst i sitt stall som han menar att han eventuellt aldrig kommer att sälja. Han säger:

Det är en väldigt speciell häst också. Han är väldigt ung också. Och har väldigt stor kapacitet, så... Han kan nog gå långt. /Och då är det kul, då kan man utvecklas med hästen liksom. /Och har hästen kapaciteten att gå väldigt, nästan hur långt som helst, så kan även jag utvecklas att gå så långt. Och då skulle det vara ganska, ja..., onödigt att sälja den hästen kanske...

Om man ska sälja sin häst är alla killarna överens om att det är viktigt att hästen hamnar på ett bra ställe där den sköts om och kan utvecklas.

Samspelet med hästen

Även samspelet med hästen när man rider beskrivs av killarna som något väldigt viktigt. Joakim beskriver känslan när han för första gången red en utav sina nuvarande hästar:

Så att, ja, alltså det var den hästen jag ville ha... / Dom andra passade inte, jag ville inte alls ha dom andra. Så han... Det var typ perfekt när jag red han... / Det kändes som vi passade ihop. Och hon sa det också, hon som hade han, för hon hade inte sett nån ha sån kontakt med hästen som jag hade med han...

Markus berättar om vad det är han gillar med att rida:

Ja, det är väl mest att det är en stor utmaning eftersom det är, liksom det är ingen cykel du sitter på, att den gör precis som du vill, utan det är det djur, så... Så det måste liksom stämma till 110 %...

Socialt

Två av killarna berättar att de under uppväxten red på ridskola och att den sociala kontakten med andra inom ridsporten under denna tid nästan var obefintlig. Christian som red tre år på ridskola berättar:

I början tyckte jag att det var lite tråkigt för att det var, det var inga killar där alls. Det var en sån killgrupp så det var väl två – tre killar, men sen så slutade dom... / Så det var rätt så ofta som man var ensam liksom. Och det var... Alltså just då när jag var liten, upp till femman, så tyckte jag det var lite... Det var ju lite jobbigt med tjejer så här ju. (Skratt) /.../ Sen dess har det inte varit några problem ju.

Henrik som red på ridskola i nio år har liknande erfarenheter:

Just på ridskolan höll jag en ganska låg profil. Ehh... I vanliga fall så tog jag... Alltså i skolan och så har jag tagit en ganska stor plats och pratat hur mycket som helst och... / Gjort mig hörd. Men när jag var på ridskolan så var jag rätt mycket för mig själv så här, jag tyckte på nåt sätt att det var rätt skönt, lite avkoppling nästan... / Och att... Sen kanske det inte är så lätt med en kille i tio-års åldern och att då umgås med en massa småtjejer så att säga.... /.../ Eller dom försökte ju, dom tyckte att det var jättetrevligt med mig. De ville ha med mig i en massa styrelser, juniorstyrelse... Men det var ju ingenting som jag...

Jag tyckte att det mest var tråkigt faktiskt.../.../ Jag var ju där för att rida, jag var ju inte där... Jag var ju inte där och gick runt på ridskolan och borstade hästar och var där flera timmar i följd... Jag åkte dit, sen red jag, sen åkte jag hem...

Av intervjuerna framgår det att den vardagliga sociala kontakten idag har en viss betydelse för killarna, men inte mer. Andreas beskriver det så här:

Jag vill inte ha en massa folk runtomkring mig i mitt stall, det vill jag inte. Jag har haft det så och vet hur jobbigt det är. /Folk flyttar på saker, det blir bråk och... Nä, fy fan. Usch.../.../. Men ibland, ibland, har jag min kompis Henrik hemma som rider lite hästar åt mig. Då är det kul, kul liksom. Och vissa människor hade jag kunnat tänka mig att ha i mitt stall som arbetare, som professionella tävlare. Men jag vill inte ha, inte för den sociala biten, det vill jag inte.

Henrik har liknande tankar:

Ja, det sociala, det är klart, det är trevligt ju... Att ha kommit ut där och inte kunnat prata med människor. Det hade ju varit rätt tråkigt på något sätt. Man får ju försöka ha någon slags... Det är ju kul ju... Man, om kompisar som jag och Andreas sticker ut och rider nån dag, det är ju alltid trevligt. Att snacka lite och så... Så det är klart, det betyder ju mycket... Men det är klart, man hade väl kunnat utan det sociala, men då behöver man ju lite mer på något annat ställe...

Gemenskap med andra killar som rider

För de flesta av killarna är det sociala umgänget med andra jämnåriga framförallt viktigt när man är ute och tävlar. Killarna menar att de då umgås både med killar och tjejer, men de flesta av dem lyfter fram gemenskapen med andra killar som rider som det viktigaste. Andreas beskriver denna gemenskap:

Jag tror jag känner varje kille i hela landet som rider. Det kan jag inte direkt säga att jag gör med tjejerna. Jag känner ju många tjejer som rider och tävlar också. Men killarna, det finns något speciellt band till dom på något sätt. / Man blir alltid glad när en kille blir placerad. / Och vinner... (Skratt) Man tycker alltid det, förstår du? Man vill, man är så lika på nåt sätt. / Och håller på med samma sak. Man är en minoritet om man vill se det på det viset. Så det är alltid kul när en kille vinner före nån tjej liksom. Varför vet jag inte riktigt / Men det är ändå konstigt för... När man kommer upp i de stora klasserna så är det mest killar. Som tävlar i världscupen och i VM och så... / Även där tycker man att det är kul med killar som vinner. Man har något gemensamt liksom.

Henrik fortsätter på samma tema:

Ja, på nåt sätt känns det som att gemenskapen bland killarna är mer lättsam. Att tjejer, ibland när vi är på tävling... De är lite, eller väldigt allvarliga så här... Bland killarna är det mer lättsamt, man stödjer varandra lite så där... Och tycker att det är lite skojigt. På nåt sätt känner jag väl det som att det inte finns någon konkurrens bland killarna på det sättet... Dom jag känner, för vi är ju så himla få ju... / Och då är det väl kul alltid, när det går bra för nån utav dom man känner liksom. Medan tjejerna är mera, ja... tävlingsinriktade på nåt sätt, jag vet inte... / Det är killarna också, de vill absolut vinna men det blir inte samma, det här...

Livsstil

Av intervjuerna framgår att alla killarna ser ridsporten mer som en livsstil än som enbart ett intresse. De menar att det framförallt beror på den enorma tid som de lägger ner på hästar och ridning. De flesta av killarna bor också på en egen gård och har då hela tiden hästarna runt sig i vardagen. Andreas beskriver varför ridsporten är en livsstil för honom:

Som en kultur liksom. Du är ju så speciellt som ryttare. Och när du ser en ryttare, ja du ska in efter en tävling. Du kommer in, och så kommer du i dina skitiga ridkläder och så ser du en annan ryttare komma gående. Man förstår varandra. Vad man har varit med om. Man förstår varann. Man är samma person liksom, det är man inte riktigt i någon annan sport. / Tycker jag. Man är det hela tiden. Ryttare är man även när man går i skolan, även när du kommer hem. Du slutar liksom inte vara ryttare för att du går i skolan eller nånting. / Även folk som inte har ridit på flera år som hoppar upp på en häst kommer ihåg allt. Exakt vad de känner. Så det är väldigt speciellt. Det tror jag. Så mer en livsstil.

Sluta rida

Några av killarna menar att de någon gång har haft allvarliga tankar på att sluta med ridning och hästar. Andreas berättar varför:

Men alltså det är sånt krävande. Det är en så krävande jäkla sport. / Fysiskt och mentalt och allting. Man är ute i regnet, man förfryser fingrarna, man förfryser tårna alltså. Man undrar vad fan man håller på med. Man bara sliter och sliter och ibland får man ingenting för det. / Hästen blir skadad. Man får igång hästen, hästen blir skadad igen. / Näe, så många gånger kan jag säga. /.../ Ja, riktigt allvarligt. Många gånger i stridens hetta kanske. Men nån gång riktigt allvarligt. Jag tycker att man behöver det. Man ska stanna upp och fråga sig, varför håller jag på med det.

Ridsportens påverkan på tonårskillarnas identitetsutveckling

Föräldrar

Alla de intervjuade killarna menar att de har ett stort stöd från sina föräldrar gällande sitt ridintresse. Föräldrarna hjälper till med skötsel och finansiering av hästarna och det är också de som skjutsar killarna till tävlingar. Några av familjerna har till och med flyttat ut till gårdar på landet för att deras barn ska kunna satsa ännu mer på hästar och ridning. Joakim berättar om den hjälp han får av sin mamma:

Fast hon hjälper mig mycket så att jag ska hinna med skolan också.../ Så det är mycket, jag tror att det är mycket för att jag kunde köpa en häst till, att hon hjälper mig mycket... / Annars hade jag inte haft tid... / Det hade tagit alldeles för lång tid...

Förebilder

De flesta av killarna har under uppväxten haft, och har även idag, förebilder inom ryttarvärlden. Det handlar framförallt om manliga världsryttare, men även några kvinnor.

Christian beskriver hur positivt det är att inom ridsporten kunna komma nära sina förebilder:

Men det är ändå, det är en rätt så skön sport för att, i och med att, som Pia Pantsu (finsk landslagsryttare i fälttävlan, förf. anm.) har ändå kommit trea i världen liksom, men jag har ändå tränat för henne många gånger, jag har praoat hos dom och sånt. Så man kommer ändå i kontakt med dom på ett annat sätt än med en fotbollsstjärna, där skulle man aldrig kunna ha nån sån...

Alla killarna rider för tränare i både hoppning och dressyr och ser dem som viktiga personer.

Andreas säger så här om sina tränare:

Jo, det är klart att de är viktiga. De är jätteviktiga. Jag ser väldigt mycket upp till dem. / Också. Och till vad de har gjort. / Och jag lyssnar väldigt mycket på dem.

Killarna rider för både kvinnliga och manliga tränare och menar att de framförallt har valt dem utifrån deras kompetens och inte efter kön. Några av killarna menar att könet dock kan ha haft en viss betydelse. Andreas som mest har ridit för manliga tränare berättar:

När man var mindre så var det enklare på något sätt att se upp till en kille. Man kunde ändå relatera till en kille som rider. Det är alltid, alltid en fördel liksom.

Kompisar

Eftersom ridsporten tar så mycket tid för killarna menar de flesta av dem att de inte hinner umgås med kompisar på fritiden. Det blir ofta lite mer umgänge under de helger som inte tävlingssäsongen är igång. Killarna har lite olika åsikter om hur viktigt umgänget med kompisar är och om det är något de saknar. Christian tycker så här:

Alltså, det är ju många av ens kompisar som åker iväg på resor och sånt ofta, men det är... Jag har alltid det ansvaret för hästen liksom, jag kan inte bara lämna... Så det är lite.../ Det är lite surt ibland, men... Det är det man, jag väljer ändå det framför, framför det.

Adam fortsätter på samma tema:

Det är liksom... Jag klarar mig faktiskt utan... Så här liksom... Det är inte så att man dör utan helt enkelt.../ Det är liksom ridning man vill hålla på med...

För Henrik är det sociala umgänget med kompisarna viktigt. Han säger:

Det har jag försökt sätta upp som... På nåt sätt för att man ska försöka umgås med sina kompisar och så här så att... Det är ju viktigt. Tycker jag...

Majoriteten av killarnas kompisar är sådana som de har utanför ridsporten och alla tycker att det är viktigt att även ha ett socialt umgänge som inte rider. Adam berättar varför:

Och det är ju roligt, det är ganska skönt att va med dom också. Så att det inte alltid bara blir, att prata hästar och så.

Kompisarna frågar ibland om killarnas ridintresse och det handlar då oftast om hur det har gått på tävlingar.

Det motsatta könet

Alla killarna menar att de genom att hålla på med ridsport har en fördel när det gäller att göra sig populär hos tjejer. Det är framförallt hos tjejer som rider som de blir eftertraktade.

Joakim beskriver hur det är när han är ute på tävlingar:

Men när man är kille är det ju vissa tjejer som kollar efter en hela tiden...

Markus ser en stor fördel att som kille hålla på med en sport med många tjejer:

Ja, eftersom det är många fler tjejer än vad det är killar så... / Så är det lättare att få nån ju... / Det är lättare att få nån som ser bra ut... / Det är mer att välja på...

Detta är också något som Andreas har märkt:

Ja, det är klart, du får mycket uppmärksamhet som kille, det får du... Mycket ja, mycket uppmärksamhet som kille. Många tjejer som tycker om en, många som beundrar en och sånt. Men det är inte därför jag gör det, det är inte därför jag håller på med det...

Christian har till och med tankar på huruvida han idag skulle hålla på med ridning om han inte var tillsammans med sin flickvän som rider:

Flickvänner jag har haft, har jag träffat alla inom, genom hästsporten. Så att säga. / Så det bidrar ju också. Så där. För det är ju, blir ju roligt så med... / Så jag vet faktiskt inte. Jag har funderat mycket över det, om jag skulle rida lika mycket om jag inte vore tillsammans med, med min tjej nu som, som rider.

Kroppsuppfattning

Av intervjuerna framgår att killarna i stort nöjda med sina kroppars utseende. Det som de överlag eventuellt skulle vilja ändra på är att få en muskulösare överkropp. Henrik svarar så här på frågan om huruvida han är nöjd med sin kropps utseende:

Ja, ja... Det är jag... (Skratt) Men man är väl rätt så nöjd så... / Näe... Alltså vill jag gå och ändra på det så kan väl jag gå och träna då... / Så det ligger väl i mina egna händer om man säger... Så det är jag väl rätt nöjd med. Det är väl inget som jag så stör mig på om man säger. Det är inget... Näe, det känns väl rätt bra så...

De flesta av killarna ser en viss fördel med att hålla på med ridning och hästar gällande fysisk träning av kroppen, framförallt därför att man får starka armar och ben. Några av dem tränar eller har tränat på gym för att rent fysiskt bli bättre ryttare. Ett exempel är Andreas som tidigare tränade på gym. Han berättar om varför han slutade:

Jag gick sån där mental träning i Malmö innan och då den mentala tränaren att jag skulle gå på gym liksom. Bättre kondition och muskler och så... Jag fick ett arbetspass för ryttare, anpassat för ryttare. Men... Jag hade inte tid. Ingen ork för att gå på gym två gånger i veckan. Jag hade långt hem också.

Självförtroende och socialt beteende

Flera av killarna menar att man som manlig individ inom ridsporten måste vara en väldigt stark person från början, framförallt under de tidiga åren. Henrik beskriver detta så här:

Jag tror på nåt sätt att dom som håller på med det fortsätter, är dels... På nåt sätt är dom nog rätt så starka personligheter.../ Som klarar att stå emot. För annars är det lätt att man gör som alla andra kompisar ju... Och spelar hockey och fotboll och... Så dom som håller på med det är ju... Det måste ju vara nåt då som gör att dom, på nåt sätt klarar och stå emot... / Så jag tror att intresset hos dom killar som håller på måste vara rätt rejält.

Några av killarna menar att de också har fått självförtroende genom att hålla på med ridsport. Joakim kan se hur det självförtroende han får genom ridsporten även kan hjälpa honom på andra områden:

Sen blir man väl, man lär sig kanske att ta tävlingar och så, i och med att det är så ofta, så om man skulle göra nåt i skolan sen, till exempel redovisa nånting, så har man ändå det självförtroendet inom sig, att det kan, att det går bra...

En av killarna tror att ridsporten gör att han bättre kan förstå andra individer. Joakim säger:

Alltså man lär ju sig hur andra funkar i olika situationer, det tycker jag är väldigt bra att ha sen kanske, när man blir äldre. /.../ Människor och djur och sånt...

En av killarna ser även ridsporten som ett sätt att komma från antisocialt beteende. Joakim menar:

Och sen... / Tycker jag att det är viktigt att hålla med nånting för annars... Gör man kanske sånt man inte borde göra... /.../ Som, typ, ja... Hålla på och råna folk och sånt... / Man har inte, man stimulerar sig inte... / Utan man måste hitta på nånting och så gör man nåt dumt.

Manlig identitet

Bemötande inom ridsporten

Att tillhöra en minoritetsgrupp inom ridsporten beskriver alla killarna nästan enbart som en positiv upplevelse. Christian berättar om sina erfarenheter:

Man kände ändå om man liksom var en eller två killar på en tävling, så var det samtidigt lite roligt. Det var ändå så... Jag vet inte... Just för att man fick mycket positiv respons från alla liksom och dom kände igen en liksom i sekretariatet...

Bemötande utanför ridsporten

Utanför ridsporten har bemötande mot de ridande killarna varit varierande, både positivt och negativt. Ingen av killarna menar att de under uppväxten har varit direkt mobbade eller retade för att de rider utan menar att det har varit mer eller mindre accepterat. De flesta av killarna berättar att de har stött på flest fördomar när de var yngre, på låg- och mellanstadiet. När de har mött

fördomar har det framförallt varit från andra killar. De intervjuade killarna menar att tjejer överlag ser ridande killar som något positivt. Joakim berättar om hur det var när han var yngre:

Mer än att man, man har väl tagit, jag har väl tyckt att det har varit lite skämmigt när jag var mindre. / I och med att det inte har varit så många killar så har man tyckt att det har varit tjejsport och så... / Och det tyckte jag själv innan jag började...

Markus menar att han har fått ett varierande bemötande från andra när han berättar att han rider:

Ja, det är väldigt olika, från person till person. / Vissa tycker att det är skithäftigt, att man är ensam kille bland så många tjejer. Och vissa tänker, varför ska man hålla på och rida och sånt, det är bättre med fotboll och sånt...

Christian berättar att de fördomar han har träffat på gällande ridsporten framförallt handlar om att det är en tjejsport. Han säger:

Näe, att man rider, att det är typ en tjejsport. Och just det, dom andra killarna säger mycket det att "det är ingen sport, det är bara hästen som gör allting". /.../ Och så... Och det är typ så... (Skratt) Men, näe... Annars var det väl... /.../ Alltså det är en rätt så dyr sport så här, så alla liksom bara "Ahhh, har du häst, vad kostar den och bla bla bla"... /.../ Men just det att var en lite tjejig sport, och att man har tighta byxor, men... Men det liksom... / Det var inte så farligt ändå. /.../ Men jag menar, jag har alltid varit med och spelat fotboll och hållit på med allt annat också så... / Jag har inte varit nån som har stuckit ut för mycket eller vad man ska säga.../.../ Men jag tror att ganska många tyckte att det var rätt coolt också, att man gjorde det, faktiskt. Alltså dom pratade ändå, det var ganska många av mina killkompisar som ville hänga med till stallet och så. Så typ, att prova och rida och sånt. Så det var ju inte, det var mer ibland att dom bara sa nånting...

Henrik har också stött på fördomar, men menar att han inte bryr sig om dem. Han berättar:

Det är ju inte helt så accepterat kanske, att killar rider. / Men vad fan, jag bryr mig väl... Alltså, dom flesta accepterar väl det efter hand. Men det är väl klart, det kanske är lite så känsligt. Jag vet inte... Det är kanske inte det första man säger. När man börjar ettan i gymnasiet... "Jag rider så..." Där var jag väl lite försiktig, men det kom väl fram efter hand. Så här... Det gör det ju... Men det är väl inget jag skäms för... Dom bryr sig, eller dom som bryr sig om det kan ju lika bra, sticka... Eller... (Skratt) Jag skiter ju i vad dom säger liksom... Det påverkar liksom inte. Det har det aldrig gjort heller.

Adam menar att även han själv har fördomar om killar som rider. Han säger:

Alltså det är ju som så att min, några av mina kompisar så här liksom, innan dom har fått träffa mig så har dom fått höra att jag rider liksom och så här... Så har dom kanske då tänkt att jag då är lite mesig eller nåt sånt. Det har dom faktiskt sagt till mig då så att... (Skratt) / Men sen så har dom sagt att det har varit motsatsen så... Så det är klart, innan dom träffar en så har man hört, alltså dom har sagt till mig själv att dom har liksom tänkt sig att... / Men sen så när dom väl träffar mig så är jag en helt annan person. / Som dom inte har tänkt sig så, så att... / Klart så att det finns helt klart fördomar så, för dom, dom vet ju inte riktigt så mycket om sporten. Dom är ju... Det är klart, om jag hör om nån liten kille som går på ridskola så här ju... Då har jag väl också lite fördomar... Det är väl lite så, att alla har vi väl lite samma fördomar så här... Men när det är tävling och så liksom så är det ju en ganska tuff sport så här...

Andreas har tankar om huruvida ens intresse påverkar vem man är som person:

Och jag har en kompis som håller på med karate liksom. Det kan ju inte bli mer skilt än det... Det är som balett och boxning liksom... Det är... Men även vi funkar bra ihop, liksom. Jag tror inte att det handlar så mycket om det. Det handlar om hur man är, vem man är som människa.

Ridning som en tjejsport

Av intervjuerna framgår att ingen av killarna ser ridsporten som en tjejsport. De menar att denna benämning är helt fel, i alla fall om man ser bortom ridskolorna. Alla killarna håller med Joakim som säger:

Det är ju egentligen konstigt att det kallas för tjejsport, det är ju mer när dom är unga som det är mest tjejer... / Och sen när man kollar på världseliten så är det mest killar där...

Markus har ett annat vanligt argument:

Men det är, det är mest i Sverige det är att tjejer rider... / Om man, om man åker utomlands, till Tyskland och så, så är det mest killar som rider... / Så, där tror jag att det hade varit annat...

Ytterligare ett argument är att ridsporten är en väldigt tuff sport. Henrik säger:

Det är ju löjligt egentligen faktiskt. För det är en väldigt tuff sport. Så... / Alltså både psykiskt och fysiskt... Kanske inte så fysiskt... Men... Det är rätt tufft. Jag tror inte att så många hade pallat faktiskt... / Ja... Och det är betydligt farligare också än många andra sporter. / Så att... Nä, tjejsport det förstår jag inte riktigt varför folk...

Adam vill inte heller se ridsporten som en tjejsport, delvis på grund av den militära bakgrund som sporten har. Han menar:

Men liksom det var så, armén, det är ju på grund av armén som det har blivit mycket sport av det och så här... / Då är det... När det inte var krig och så här så arrangerade dom tävlingar och så här för att träna hästarna, för att se till att hästarna alltid var i bra form och så här... / Och då var det ju alltid män som var i sporten så att... Så som jag har levt med det har jag sett det mer som en killsport så här... Men om man ser det så som många andra ser det, med ridskolan, så då är det ju mer tjejsport ...

Några av killarna anser att benämningen tjejsport är ett kulturellt fenomen. Henrik uttrycker det så här:

Det är ju dubbelt också ju... / Det är med barn som lekte cowboys och när man var små. Det var ju ändå fräckt med dom här hästarna. Eller hur? Och så i Spanien, de här tjurfäktingarna, där dom sitter på sina hingstar och sina... Det är ändå... Då blir det... Alltså, så dubbelt. Antingen är det liksom det absolut manligaste som finns, det finns liksom inget manligare än sådana här, en spanjor på sin hingst och sin sabel... Det går ju liksom inte... / Det går ju inte att komma upp i något mer manligt. Sen så... Och sen så är det då en tjejsport helt plötsligt. Jag förstår inte... Det har slagit över på nåt sätt, så känner jag... /... / Fast jag vet att mina invandrarkompisar, dom hade ju inte alls så, alls det där tjejsport, absolut inte... / Jag har en kompis från Irak... / Där var det ju också, ja så här "Rider du...". Då är man ju ändå van vid att, Rider du, ha... Vilken tjejsport... / Men han bara "Det är bra, det är bra..." Vi hade araber hemma och... " Det var, det var

grabbarnas lir i Irak alltså... Så det finns inte, jag tror inte att det finns på samma sätt inom invandrarkulturen. / Utan det är nåt väldigt svenskt. / Som har vuxit fram... / Men det kanske förändras...

Henrik vill istället benämna ridsporten som en jämlik sport. Han menar:

Jag tycker att man skulle kunna ändra det ordet till att det är en jämlik sport istället. / Där man och kvinnor tävlar, tävlar på lika villkor. Och det är ju jättebra faktiskt...

Killarna menar att de sällan tänker på att ridsporten klassas som en tjejsport. Andreas säger så här:

Vad bryr jag mig? Näe, men jag bryr mig inte. Överhuvudtaget. / Jag tänker aldrig på att det klassas som en tjejsport. Aldrig. / Även om det hade klassats som en tjejsport, skulle jag lägga av med det då? Skulle jag känna mig mobbad och ledsen över det? Näe...

Tävla mot tjejer

Ingen av killarna menar att de har några problem att tävla eller förlora mot tjejer. Ett exempel är Andreas som berättar:

Många vuxna ryttare som känner det, men fan att förlora mot en tjej. Men... / Men näe, jag har aldrig känt det. Det är ju en så jämlik sport och så olika, så olika förutsättningar också. Med hästar. / En tjej kanske har en häst för, för 500 000 och jag har en häst för 50 000 och då kanske inte jag kan förvänta mig att vinna mot henne. För den är mycket bättre. / Så det finns många olika faktorer som spelar in.

Henrik menar att han till och med kan uppleva vissa fördelar med att bli slagen av tjejer. Han säger så här:

Det tycker jag är bra, faktiskt. Det är bra för killar att få stryk av tjejer. Det är det alltid. Eller mer eller mindre. (Skratt) Nej men jag tror faktiskt att det är rätt så nyttigt. I sin idrott, det man ska vara bäst på och så får man stryk av tjejer /.../ Jag känner mig aldrig så hotad. Som många andra killar kan göra när det gäller olika saker. På idrotten och så.

Alla killarna menar dock att de tycker att det är extra roligt att vinna över tjejer. Joakim berättar om sina upplevelser:

Nä, men det är roligt att slå dom... / Ja... Och speciellt om man känner dom också, man får bevisa att man är bättre än dom... / Att nån kille är bättre än tjejerna, i och med att det inte är så många...

Utbildning och arbete

Alla killarna går idag på gymnasiet. För dem har det varit ett självklart val att fortsätta studera och inte direkt efter grundskolan börja rida och träna hästar på heltid. Några av killarna menar dock att de upplever en konflikt mellan ridningen och skolan. Andreas ger ett exempel på detta när han säger:

Visst, visst. Det är surt alltså. Ibland. Det är riktigt surt ibland. Jag vet, att hade jag suttit och pluggat hela da'n hade jag fått MVG med. /.../Å andra sidan jag kan ju inte lägga ner

helt och ha en häst och bara trega på i skolan alltså. För då, då kommer jag ingen vart i ridningen. / Jag känner, känner många ryttare som inte har gått gymnasiet, som har lagt av helt. Satsat helt på skolan. Eller, satsat helt på hästarna. Det tycker jag är helt fel, alltså. / Du vet aldrig hur långt du kan gå. Du tycker kanske att det är tråkigt efter ett tag.

Adam tar upp en annan anledning till varför han har valt att gå gymnasiet:

Men man vet ju att det är en riskfylld sport och man skadar sig och då måste man ju ha nånting att dra tillbaka sig till... Så att, man kan ju inte bara satsa på ridningen ju...

En majoritet av killarna vill i framtiden arbeta inom hästbranschen. Tre av killarna vill framförallt satsa på träning och tävling av hästar medan en av dem istället vill bli hovslagare.

Andreas berättar vad han vill med sitt framtida yrke inom ridsporten:

Jag vill leva på det. Jag vill tjäna pengar på det. Jag vill inte bli rik på det, men jag vill kunna leva på det. / Leva på något som är kul. / Alltså nånting som man tycker om, det hade varit underbart. Att kunna försörja sig på det. Jag vill liksom inte tjäna pengar, att sälja hästar för att bli rik eller nåt. Men att kunna leva på det. Eventuellt kunna träna också, att lära ut till andra vad jag kan.

Andreas fortsätter med att beskriva den fördel gällande jobb han upplever att det finns med att vara man och hålla på med ridsport:

Men däremot har en kille en fördel att vara kille i den här sporten. Konstigt nog är det det. / Du får mycket mer jobb. Du får mycket mer uppmärksamhet. / Framförallt jobb. Kanske inte i Sverige, men utomlands är det så... Att en tjej får inget jobb, hon får bara mocka. Medan en kille får jobb. Han är mycket starkare och kan orka mycket längre. Han behöver kanske inte lägga ner sitt jobb för att få, för att få barn. Det är mycket mansdominerat utomlands...

Ingen av de killar som framförallt vill satsa på träning och tävling av hästar är intresserade av en utbildning inom detta område. Överlag har de flesta av killarna mest negativa bilder av yrkesutbildningar inom ridsporten som t.ex. hippolog. Den utbildning som kan komma ifråga för killarna är någon typ av tränarutbildning för att kunna träna andra ryttare.

För de andra två killarna som inte kommer att satsa på ridsporten fullt ut efter gymnasiet är framtiden mer oklar. De funderar dock mer på en utbildning utanför ridsporten. Deras argument för att inte satsa på ridsporten som arbete är t.ex. att det är en osäker bransch, att man tjänar relativt lite pengar och att det är viktigt att även ha ett annat liv utanför sporten.

Ridsportens betydelse för tjejer respektive killar

Killarna lyfter fram ett antal områden där de tycker att killar och tjejer skiljer sig åt gällande vad ridsporten betyder för dem. Den första skillnaden handlar om orsaker till att börja rida. Samtliga killar har på något sätt blivit påverkade av sina föräldrar till att börja och de flesta har

föräldrar eller äldre syskon som har ridit. De menar alla att de inte skulle ha börjat rida om de inte hade haft denna påverkan. Andreas berättar varför:

Nej, jag tror inte det alltså. Det är inte en sån naturlig sak för killar. / Jag känner många, många i min klass som har ridit, men som håller på med andra sporter nu. Det är också, deras mammor håller på med hästar. Så det är ingen naturlig sak, tror jag. Faktiskt. /.../ Vem sätter sin kille i ridskola? Hellre på något fotbollsläger nånstans eller handboll. Det är liksom, det är så det är. /.../ Men det hör inte till normen att rida. Det är inte normalt.

Adam tror att det är annat för tjejer:

Jag tror nog att tjejer, dom är nog lite mer så att... Dom vill nog ändå... Kämpa lite mer för att få rida så här ju... Dom tjuvar på sina föräldrar jättemycket för att få komma till en ridskola och så där liksom... Och så... När det var mig och mina kompisar och vi skulle liksom, om inte jag hade haft hästarna hade jag ju inte tjuvat om att få börja på ridskola. Och sen så komma dit och ta hand om massa andras hästar och liksom så där... Det skulle jag inte riktigt så där så att... Dom har väl mer så här så att... Näe, jag vet inte riktigt, men det är inte på samma sätt liksom. Oftast killar som börjar rida brukar vara nånting, att dom bor på en gård och det finns en häst där hemma. / Och föräldrarna hästintresserade och så här. Och då blir man ju tagen av det. Men liksom ridningen är väl ingen sport som, ja som fotbollen och ishockeyn, många killar är intresserade av. Så att... / Medan tjejer är lite så här att... Dom vill liksom rida första gången dom ser en häst, så här liksom...

Flera av killarna tror att det är många av tjejerna som börjar och fortsätter att rida mycket på grund av sina kompisar medan de inte tycker att det är så för killar. De flesta tror också att tjejer överlag lägger mer tid på skötseln av hästar än vad de själva gör. Markus beskriver hur han tycker att det är:

Jag tror att dom är lite mer så, dom borstar sin häst mer och är lite mer noga med sina grejer och sånt...

Christian ger ett annat exempel på hur han under uppväxten tycker att han var olik tjejer som red:

Alltså många hästtjejer håller på med Wendy och sådär, sådana böcker och väldigt så, hästar överallt och planscher. Jag har aldrig riktigt vatt sån liksom, utan jag har mer att jag tycker om hästar, jag tycker om att rida och jag har... Men jag har inte vatt sån...

De flesta av killarna är överens om att killar överlag dessutom har en större tävlings- och vinnarinstinkt än vad tjejer har. Andreas tycker så här:

Killar, killar som rider är ofta väldigt målmedvetna, väldigt seriösa i sin ridning. / Sen finns det tjejer som inte vill, som inte vill tävla. Som inte vill komma, som bara vill rida på ridskola. Eller hålla på med motions, för skojs skull. / Killar är mer beslutsamma, tror jag.

Överlag tror killarna även att det är fler tjejer än killar som slutar rida i tonåren. Christian berättar om sina erfarenheter:

Men det känns som om, det känns om överlag att det är så med ridning att just på ridskolenivå när man är yngre så är det många, många fler tjejer. / Så det känns som att

det är väldigt många av dom som slutar. I liksom vår, min ålder. Och, men att dom killarna som har ridit, det känns ändå som om dom har högre procent som fortsätter rida efteråt liksom. Det finns alltid nån som slutar, men det finns alltid fler...

Adam funderar på varför det är så att tjejerna slutar rida efter ett tag:

Men sen så är det, dom är kanske inte lika inriktade så här, målmedvetna som killar är så här så att... Därför är det väl kanske lite att dom kanske slutar efter ett tag. Och sånt där liksom, så att... / Men det finns väldigt många tjejer som har kommit väldigt långt så att...

DISKUSSION

Uppsatsens syfte är att kartlägga en grupp tonårskillars ridintresse samt att se hur detta intresse har påverkat deras identitetsutveckling. Frågeställningar som är kopplade till detta syfte är:

- (1.) Vilken betydelse har ridintresset för de intervjuade tonårskillarna?
- (2.) Hur kan ridintresset ha påverkat tonårskillarnas identitetsutveckling?
- (3.) Finns det någon skillnad mellan killar och tjejer gällande ridintressets betydelse?

Med hjälp av relevant teori kommer jag här att föra en diskussion utifrån dessa frågeställningar. Jag kommer först att diskutera vilken betydelse ridintresset har för tonårskillarna och i samband med det också ta upp huruvida det kan finnas någon skillnad mellan killar och tjejer gällande ridintressets betydelse. Efter det kommer jag att föra ett resonemang om hur ridintresset kan ha påverkat killarnas identitetsutveckling. Innan den avslutande diskussionen med slutsatser kommer jag även att ta upp det som jag upplever som studiens brister och i samband med det också ge förslag på framtida forskning.

Ridintressets betydelse för tonårskillarna

Av intervjuerna framgår att det framförallt är två saker med ridintresset som generellt verkar vara viktiga för tonårskillarna. Det ena är att prestera genom tävlande och det andra är kontakten med hästen. Två andra saker som också har viss betydelse är det sociala umgänget med andra människor som rider samt utövandet av en idrott. Alla killarna ser sitt ridintresse som en livsstil.

Prestation

Precis som i Elofsson studie (i Norberg & Ljunglöf, 2003) lägger även de intervjuade killarna i min undersökning större vikt på prestation och tävlan än på det sociala. Samtliga menar att tävlandet är en mycket viktig del av deras ridintresse och att de inte skulle kunna hålla på med ridningen i den utsträckning de nu gör utan att tävla. För killarna verka tävlandet handla om många olika saker. En majoritet beskriver sig som tävlingsinriktade och att tävla är något som de tycker är väldigt roligt. Tävlandet ger också killarna ett mål att sträva mot i sin träning. Det handlar även om att de får ett kvitto på var de och hästen befinner sig utbildnings- och formmässigt samt att visa upp sig och prestera inför andra.

Johansson (1995) framhåller att idrott för killens del framförallt handlar om att genom prestationer uppnå status och få bekräftelse från omgivningen. En sak som är intressant med

deltagarna i den här studien är att de inte verkar tycka att det är speciellt viktigt att prestera inför de andra killarna som rider. En av dem berättar t.ex. att stämningen mellan de olika killarna är lättsam och att det inte finns någon direkt konkurrens mellan dem. Flera av killarna menar också att de blir väldigt glada när någon av dem vinner eller blir placerad. De tycker däremot att det är särskilt roligt att vinna över tjejer. Även om killarna framhåller det sociala som mindre viktigt verkar det här som att deras sociala gemenskap som minoritetsgrupp verkar gå före viljan att prestera inför varandra.

De flesta av intervjupersonerna tror generellt att tjejer har en mindre tävlingsinstinkt än vad killar har. De menar dock att de tjejer som tävlar vill vinna minst lika mycket som killarna själva. Skillnaden mellan könen är istället att det är betydligt fler tjejer än killar som rider utan att tävla. För deltagarna är tävlandet något som hör till sporten och de menar att de inte känner någon jämnårig kille som rider men som inte tävlar. En annan sak som killarna lyfter fram är att många av tjejerna slutar att rida när de blir lite äldre. Detta i likhet med Hedén et al. (2000) som menar att de allra flesta av tjejerna lägger av med ridningen allra senast när de lämnar tonåren. Detta är också något som jag har egna erfarenheter av då de flesta av mina tjejkompisar som red som barn slutade med ridning i just i tonåren. För killarna verkar det istället vara så att de flesta faller bort i början, innan tonåren, medan de som fortsätter har ett väldigt stort intresse för ridning. En av intervjupersonerna framhåller att de killar som fortsätter att rida generellt är väldigt seriösa, målmedvetna och beslutsamma i sin sport. Just viljan att prestera har troligtvis spelat en stor roll för killarnas fortsatta ridande då de kom upp i övre tonåren.

En anledning till att sluta rida kan vara att man råkar ut för en allvarlig olycka. Ridsporten är klassad som den farligaste sporten om man ser till skadornas allvarlighetsgrad och dödsfall (Wallin & Norling, 2006). Flera av de intervjuade killarna har varit med om allvarliga olyckor, men har trots det inte haft några tankar på att sluta rida. Skaderisken är istället något som de menar att man måste finna sig i för att komma någonstans inom sporten.

En av killarna lyfter fram hur han har nytta av de lärdomar han får genom ridsporten även inom andra områden. Han menar t.ex. att han genom tävlingar får bättre självförtroende också inför redovisningar i skolan. Detta i likhet med vad Malmgren (i Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991) fann i sin studie där de killar som höll på med tävlingsidrott bl.a. motiverar detta med den nytta det har för andra delar av livet. De menar att man t.ex. lär sig att prestera under press, tackla nervositet och ta nederlag.

Kontakten med hästen

En majoritet av de intervjuade killarna menar att kontakten med hästen är en viktig del av deras ridintresse. För någon är samspelet med hästen när han rider tillräcklig, medan de flesta också vill ha en kontakt från marken, i den dagliga skötseln. Att relationen med hästen har betydelse för killarna visar sig då flera av dem tycker att det är jobbigt att sälja sina hästar. De vet dock att det är ett nödvändigt ont att då och då sälja en häst om man ska kunna försörja sig inom branschen och har därför fått lära sig att det är något som hör till. Det kan också handla om att hästens prestationsförmåga inte är tillräckligt bra. Dessa två saker går för alla killarna generellt före det känslomässiga bandet till hästen.

I studien av Jones (1983) menar killarna att de bryr sig mindre om sin häst än vad tjejerna säger att de gör. Detta var också en föreställning som jag själv hade, men efter att ha lyssnat på de killar som ingår i min studie tror jag nu inte alls att det generellt är på det viset. Jag tror istället att det kan vara så att killar ofta bryr sig mycket om sin häst fast de kanske visar det på ett annorlunda sätt. För de flesta av killarna i den här studien är borstning ett mindre bra sätt att umgås med hästen. Många menar att de istället tycker bättre om att klappa om sin häst och prata med den. En av dem framhåller även att massage är ett bra sätt att umgås med sin häst. Killarna skapar alltså en kontakt med sin häst på ett annat sätt än det mer traditionellt kvinnliga ompysslandet med t.ex. borstning och flätning. En annan viktig sak att poängtera är att trots att kontakten med hästen är väldigt viktig för killarna så är den dock inte tillräcklig vilken den i större utsträckning troligtvis är för tjejer. Ingen av de intervjuade killarna skulle t.ex. kunna tänka sig att bli hästskötare åt någon annan utan för dem är det viktigt att också rida och framförallt tävla. Att vara hästskötare kanske också innebär mer av just traditionell omvårdnad. Det kan vara dessa saker som sedan visar sig på elitnivå där de flesta ryttare har just kvinnliga hästskötare (Folke –Fichtelius, 1995).

Det är mycket troligt att umgänget och kontakten med hästen gör att killarna upplever ett fysiskt och psykiskt välmående och utvecklar färdigheter även inom andra områden. En av killarna framhåller hur man genom umgänget med sin häst kan bli bra på att läsa av andra, både djur och människor. Precis som Folke - Fichtelius (1995) skriver kan kontakten med hästen för killarna också vara ett sätt att kunna visa känslor utan att förlora i manlighet. Då många av killarna i min undersökning lyfter fram att djur överlag är enkla att ha att göra med kan man tänka sig att de i enlighet med Robin et al. (1983) även känner sig fullständigt accepterade när de är med sin häst.

Socialt umgänge

De flesta av killarna menar att den sociala kontakten med andra inom ridsporten inte är en särskilt viktig del av deras intresse. Mycket av skötsel och träning i vardagen sker i ensamhet eller med hjälp av familjen. Det är istället framförallt på tävlingar som kontakten med andra är viktig och de flesta av intervjupersonerna framhåller där samhörigheten med andra killar som rider som den viktigaste. En annan social fördel som samtliga upplever är att man som ridande kille har en stor fördel när det gäller att göra sig populär hos tjejerna, framförallt hos dem som själva rider.

Flera av intervjupersonerna menar att det sociala troligen har mer betydelse för tjejer än för killar inom ridsporten. De menar att många tjejer börjar rida på grund av att deras kompisar gör det. Killarna menar att de själva istället har blivit påverkade av sin familj och tror annars inte att de skulle ha börjat med ridsport. Detta är något som också visar sig i Jones studie (1983) där fler killar än tjejer menar att de blev påverkade av sin familj att börja rida. Deltagarna i den här studien menar också att många tjejer fortsätter att rida just för sina kompisars skull medan det inte alls har varit så för dem själva. Detta överensstämmer med Jonssons studie (i Tebelius, 1991) som visar att tjejer har en mer social inställning till sitt idrottande än vad killar har.

Idrott och livsstil

Alla killarna i min studie ser ridsporten som en rolig och intressant idrott. De beskriver sig som väldigt aktiva och sportiga personer och om de inte hade hållit på med ridning är de övertygade om att de skulle ha hållit på med någon annan sport. I Jones undersökning (1983) framkommer det att killarna ser ridningen som en intressant sport snarare än en stor passion. För deltagarna i den här studien verkar ridsporten dock vara något mer än en intressant idrott då alla framförallt beskriver den som en livsstil. Detta beror troligtvis mycket på att alla killarna har egna hästar, att deras ridintresse tar väldigt mycket tid samt att de flesta av dem bor ute på landet, på en hästgård. Att vara ryttare verkar också vara en stor del av killarnas identitet. En av deltagarna beskriver hur han även i andra sammanhang, utanför ridsporten, aldrig slutar att vara ryttare. Han lyfter också fram den förståelse och gemenskap han känner med andra som håller på med ridsport.

Ridintressets påverkan på tonårskillarnas identitetsutveckling

Jag kommer här att ta upp och diskutera ett antal olika saker som är viktiga för tonårskillarnas identitetsutveckling och koppla dessa till deras ridintresse.

Vuxna förebilder

Relationer med vuxna människor är något som spelar roll för tonåringens identitetsutveckling. Ramström (2000) menar att den unge måste bygga upp sin identitet både genom identifikation med föräldrar och med andra vuxna, utanför familjen. Just de intervjuade killarnas föräldrar har en mycket stor del i deras ridintresse. De flesta har minst en förälder som själv har hållit på med ridsport och samtliga blev påverkade av sina föräldrar eller någon annan i familjen till att börja rida. En majoritet av killarna bor på en hästgård och föräldrarna hjälper då till med den dagliga skötseln av hästarna. Det är också alltid deras föräldrar, antingen den ena eller båda två, som är med dem ute på tävlingar. Detta samarbete borde rimligtvis innebära att killarna har en nära kontakt med en eller båda av sina föräldrar. Man kan också tänka sig att de ser sina föräldrar som något mer än just föräldrar, kanske mer som kompanjoner som de delar en gemensam strävan med.

De flesta av killarna har även olika förebilder inom ridsporten. Trots att ridsporten är kvinnodominerad har de kunnat hitta manliga förebilder, både i sin närhet och ute i världen. Exempel på detta är tränare som de har haft och svenska eller utländska världsryttare. De intervjuade killarna menar att de framförallt har valt tränare och idoler efter kompetens, men troligtvis har även könet spelat in. En av deltagarna beskriver hur han under uppväxten tyckte att det var enklare att se upp och relatera till en man. Kanske kan det också vara så att det bland elitryttare och högt rankade tränare finns en majoritet av män vilket har gjort det lätt för killarna att hitta manliga förebilder.

Vänner

Broberg Olsson (2002) menar att en mycket viktig sak för självförtroendet hos en tonåring är upplevelsen av att vara accepterad av kamraterna. De ridande killarna som jag har intervjuat upplever att det under hela uppväxten har varit ganska lätt att bli accepterad av kompisar och menar att det har blivit lättare och lättare ju äldre de har blivit. Killarna berättar att kompisarna först kan ha haft fördomar, men de har gått över när de väl har lärt känna dem. De fördomar de har mött på har de i regel inte heller brytt sig om. Flera av killarna lyfter fram att det framförallt handlar om vem man är som människa snarare än vilken idrott man utövar.

Precis som många andra idrottsutövare på högre nivå (Jones, 1983) menar en stor majoritet av killarna att de har mycket liten tid till att umgås med kompisar på fritiden. Några ser detta som ett problem, medan de flesta inte tycker att det spelar någon roll. De tycker att det räcker med den sociala kontakt de redan har, t.ex. i skolan och ute på tävlingar. Bjerrum Nielsen och Rudberg (1991) skriver att det sociala för killar framförallt handlar om grupptillhörigheten i sig och inte så mycket individuella vänskapsförhållanden. Johansson (1995) menar vidare att det viktigaste för killar är att genom prestationer uppnå status och få bekräftelse från omgivningen. Dessa två saker är troligtvis inte något som de ridande killarna i min undersökning går miste om genom att inte ha tid att umgås med andra jämnåriga på fritiden. Man kan tvärtemot påstå att det är något som de får tillgodosett genom ridsporten. Prestationer är t.ex. något som de uppnår genom ridsporten och då framförallt genom tävlandet. Killarna berättar att deras kompisar ganska sällan frågar om deras ridintresse och när de gör det handlar det om hur det har gått på tävlingar. Också grupptillhörighet är något som intervjupersonerna menar att de får genom ridsporten, framförallt med andra jämnåriga killar. De upplever säkerligen även att de tillhör grupper utanför ridsporten, t.ex. sin gymnasieklass.

Kärlek och sexualitet

En annan sak som är viktig för killars identitetsutveckling under tonåren är kontakten med jämnåriga tjejer (Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991). Att alla killarna i den här studien har mycket lite tid att umgås socialt med andra tonåringar utanför ridsporten verkar inte vara något som spelar roll för deras förhållande till det motsatta könet. De får istället kontakt med tjejer via ridsporten och de är alla överens om att man som minoritet har lätt för att göra sig populär. Några av killarna framhåller att de har en mycket bra position för att kunna välja de tjejer som de tycker är attraktiva. Jensen (i Bjerrum Nielsen & Rudberg, 1991) menar att förhållandet till tjejer även är en viktig sak för att uppnå en ställning bland andra killar. De intervjuade killarna kan genom att vara populära hos tjejer därför också förbättra sin ställning i kompisgruppen.

Kroppsuppfattning

Att vara nöjd med sitt utseende är den sak som har visat sig vara viktigast för självförtroendet under tonåren (Broberg Olsson, 2002). Bjerrum Nielsen & Rudberg (1991) menar att killar genom att hålla på med en fysisk aktivitet under uppväxten får en kroppslig trygghet. Alla de intervjuade killarna menar att de överlag är nöjda med sin kropps utseende och de flesta av dem menar att ridsporten bidrar till en viss träning av kroppen. Om deltagarna skulle vilja ändra hos sin kropp handlar det då om att få mer muskler på överkroppen. Muskler är också just en av de

saker som Bjerrum Nielsen och Rudberg (1991) menar att killar generellt bekymrar sig mest över vad gäller kroppen.

Intressen

Då killarna under hela uppväxten har hållit på med ridsport har de inte haft den svacka gällande varaktiga intressen och sysselsättningar som Bjerrum Nielsen & Rudberg (1991) menar att många tonåringar har. Johansson (1995) menar vidare att det för killar under tonåren är viktigt att testa gränser genom att trotsa olika faror och prestera inom skilda områden. Detta är saker som man kan säga att killarna har fått tillgodosett just genom att hålla på med ridsport. För samtliga är prestationer genom tävlandet viktigt. De flesta av deltagarna lyfter också fram ridsporten som en väldigt tuff sport, både fysiskt och psykiskt. De menar även att ridsporten är betydligt farligare än andra sporter. Vanliga svar på varför killarna tävlar just i hoppning är att det är fartfyllt och för att de får en kick utav det. En av intervjupersonerna menar att man genom att hålla på med en idrott som ridsporten kan komma ifrån antisocialt beteende, som till exempel våld och kriminalitet. Dels har killarna inte tid med att hålla på med sådana saker, men man kan också säga att de får tillräckligt med spänning inom ridsporten.

Framtidsplaner gällande yrke

Majoriteten av de intervjuade killarna har klara planer gällande framtida yrke. De flesta av dem vill hålla på med sin hobby, ridsporten, på något sätt. Detta i linje med Bjerrum Nielsen och Rudberg (1991) vilka menar att killar ofta formulerar sina framtidsversioner genom befintliga yrkesbeteckningar eller gör sin hobby till en framtida yrkeskategori. De menar vidare att killar brukar ange att det viktigaste för dem i ett framtida arbete är att det är intressant, att de ska innebära karriärmöjligheter och ge bra lön. För deltagarna i den här studien verkar de framför allt vara prestationer som är det viktiga samt att hålla på med något som man tycker är roligt. Till viss del spelar också karriärmöjligheter in då killarna i framtiden gärna ser sig själva som toppryttare och ägare till ett stall med annan personal som arbetar åt dem. Endast en av dem uppger att det för honom i ett framtida arbete är viktigt att tjäna mycket pengar. Detta är även en av anledningarna till att han inte kommer att satsa på ett yrke inom hästbranschen. En sak som är intressant är att de killar som vill satsa på en framtid med att träna och tävla hästar inte tycker att det är någon mening att satsa på en utbildning inom detta område. De vet att de genom att vara män i en kvinnodominerad bransch är eftertraktade på arbetsmarknaden även utan utbildning. Att hästutbildningar överlag är mycket kvinnodominerade spelar också en stor roll då flertalet av deltagarna menar att de vill gå på en skola där de även kan umgås med andra killar.

Manlig identitet

Om man applicerar Connells (1996) indelning av maskuliniteter på de ridande tonårskillarna skulle de tillhöra den underordnade kategorin som bygger på feminitet. Detta eftersom ridsporten i Sverige ses som en tjejsport. Connell (2003) menar att män som skiljer sig från de rådande definitionerna om hur man ska vara som man kan utsättas för psykisk och fysisk misshandel. Wegerup (i Andreasson, 2005) menar vidare att den som ger sig på det andra könets sport möts av motstånd och fördomar. Tonårskillarna i min undersökning menar att de genom att hålla på med ridsport har mött på vissa fördomar, men att det inte har handlat om någon direkt mobbning eller att de har blivit retade. Under uppväxten har de alla även hållit på med andra sporter som inte ses som feminina och har, som en av dem säger, därför inte stuckit ut för mycket. De lyfter också fram att man måste vara en stark individ för att som ensam kille klara att fortsätta rida under de första åren. Detta kan vara orsaker till att killarna inte upplever att de har blivit utsatta för någon direkt diskriminering och då de har mött på fördomar varit starka nog att inte bry sig om dem. Killarna är dock medvetna om att de genom att hålla på med ridsport går mot vad som ses som normalt och menar att de bland nya människor är försiktiga med att berätta att de rider eftersom de inte vet vilken reaktion de kommer att få.

Liksom deltagarna i Jones (1983) studie har inte heller dessa killar några problem med att tävla eller förlora mot tjejer. Att detta inte är något som påverkar deras manliga självkänsla beror troligtvis på att eventuella framgångar inom ridsporten inte enbart beror på ryttaren utan, som en utav dem lyfter fram, även på vilken kvalitet det är på ens häst och hur väl man passar ihop med den.

Tonårskillarna i min undersökning menar att de inte själva vill se ridsporten som en tjejsport. Mycket av detta tror jag beror på att de inte har befunnit sig i de miljöer där tjejerna dominerar. De flesta av killarna fick egen häst väldigt tidigt och bara två av dem har ridit på ridskola. Under den tid de red på ridskola var dessa två killar aldrig direkt en del av gemenskapen, utan höll sig mest för sig själva. De fick gärna vara med tjejerna, men valde själva att hålla sig utanför. Idag har alla killarna en eller flera egna hästar. De tränare som de har ridit för har till minst lika stor del varit män som kvinnor och deras förebilder har framförallt varit manliga världsryttare. Vad gäller utbildning har ingen av killarna valt att gå ett program med hästinriktning på gymnasiet och bara en av dem kommer att satsa på en eftergymnasial utbildning inom detta område. Denna utbildning är dessutom till hovslagare, ett yrke som traditionellt har setts som manligt. När killarna är ute på tävlingar träffar de förvisso på tjejer och kvinnor, men de framhåller då gemenskapen med de andra killarna som det viktigaste. Holm (2005) menar att stallet är ett ställe där tjejerna styr. Jag skulle vilja ändra det och istället säga att det framförallt är på ridskolorna

som tjejerna regerar. Detta är något som också stämmer överens med mina egna erfarenheter inom ridsporten. När jag tänker tillbaka på min tid som barn på ridskolan minns jag bara några få, enstaka killar medan det i det privatstall jag rider nu är ganska jämnt fördelat gällande kvinnor och män. Om man enbart ser till ridskolorna är intervjupersonerna överens om att det handlar om en tjejsport, men för deras egen del, med egna hästar och tävlingsridning, gör det inte det. På så sätt kan man i viss mån se dessa två ytterligheter som två helt olika sporter där killarna enbart deltar i den ena. Att några av deltagarna själva har fördomar och ser andra killar som rider just på ridskola som mesiga kan vara ytterligare en sak som pekar på detta. Killarna också mycket angelägna om att framhålla att det framförallt är i Sverige som ridning ses som en tjejsport, medan det utomlands inte alls är så. En av deltagarna tar upp en mycket intressant sak när han berättar om sina invandrarkompisar som ser hästar och ridning som något mycket manligt. I en sådan kultur kan man tänka sig att ridande män i Connells (1996) indelning istället står för en delaktig eller kanske till och med hegemonisk maskulinitet. Det är också någon av dessa två maskuliniteter som jag tror att tonårskillarna själva skulle tycka att de tillhör.

Brister i studien och förslag på framtida forskning

Alla deltagare i min studie är tävlingsryttare i hoppning eller fälttävlan. Detta gör att de kanske inte är representativa för alla unga killar som rider. Frågan är dock hur många tonårskillar det finns som rider, men inte tävlar. Eftersom jag endast har sex intervjupersoner i min studie kan resultaten inte heller generaliseras. Då jag inte har haft några tjejer med i min studie har jag i deras fall fått föra en diskussion utifrån relevant material i teoridelen samt de saker killarna tar upp i intervjuerna. Tonårstjejerna har inte själva fått komma till tals och det kan ha gjort att mina slutsatser är felaktiga. Man kan också tycka att jag i den andra teoridelen har för lite vetenskaplig anknytning. Den vetenskapliga litteratur jag där har använt mig av är dessutom ganska gammal och bör ses i sitt sammanhang. Dessa saker är dock inget att göra åt då det knappast finns någon vetenskaplig litteratur inom området. Förhoppningsvis är det något som kommer i framtiden.

Jag har ett antal olika förslag på framtida forskning inom området. För det första hade det varit intressant att även intervjua tonårstjejer som tävlingsrider i hoppning. Detta för att även utanför teorin kunna titta på likheter och skillnader mellan könen. Det finns redan nu pågående forskning om tonårstjejer som rider då min handledare, Marie Bergström, för närvarande håller på med ett projekt där hon intervjuar tonårstjejer på ett ridgymnasium. Om det är möjligt att hitta deltagare tycker jag även att det hade varit intressant att undersöka situationen för tonårskillar som rider utan att tävla. Har ridsporten kanske en annan betydelse för dessa killar? Av samma

anledning hade jag också gärna intervjuat tonårskillar som tävlar inom andra grenar, t.ex. dressyr eller körning. Att få med fler killar som har ridit på ridskola en längre tid under uppväxten hade också varit givande. Ett annat förslag på intervjugrupp är äldre män som rider, både de som tävlar och de som inte gör det. Hur männens nuvarande ridintresse ser ut och vad det betyder för dem är exempel på saker som är intressanta. För att knyta an till den här uppsatsen kunde man också be männen att tänka tillbaka och reflektera över hur ridsporten kan ha påverkat deras identitetsutveckling som tonåringar.

Avslutande diskussion och slutsatser

Om man generellt ser på vad ridintresset betyder för tonårskillarna verkar det framförallt vara två saker som är viktiga. Dels är det att prestera genom tävlande och dels är det kontakten med hästen. Det är sannolikt att kontakten med hästen för de flesta av killarna är ungefär lika viktig som för tjejer, men det verkar som att de umgås med sina hästar på ett annat sätt. En annan skillnad är att enbart kontakten med hästen inte är tillräcklig för killarna medan den i större utsträckning troligtvis är det för tjejer. För killarna är det också mycket viktigt att prestera och ingen av dem skulle hålla på med sitt ridintresse i samma utsträckning utan tävla. Även här menar deltagarna att det finns en skillnad mellan könen då det är betydligt fler tjejer än killar som rider utan att tävla. För de flesta av killarna är det sociala umgänget man får med andra som rider endast en liten del av deras ridintresse. Den sociala kontakten är framförallt viktig på tävlingar och då framförallt i form av samhörighet med andra killar som rider. För många tjejer spelar troligtvis det sociala umgänget man får genom ridsporten en större roll, även i vardagen. Alla killarna tycker att ridsporten är en rolig idrott, men ser det framförallt som en livsstil.

Vad gäller ridsportens påverkan på tonårskillarnas identitetsutveckling kan jag i stort sett bara se att den har varit positiv. Jag upplever alla killarna som starka individer med stort självförtroende. De är också mycket målmedvetna och engagerade. Killarna lever som vanliga tonåringar med en stor skillnad, de har betydligt mindre tid till socialt umgänge än vad andra jämnåriga generellt har. För de flesta av deltagarna är detta dock ingenting som spelar någon roll. Bristen på socialt umgänge är inte heller något som påverkar deras möjligheter att få kontakt med jämnåriga tjejer utan samtliga menar att man som ridande kille istället har en stor fördel när det gäller att göra sig populär hos det motsatta könet. Genom ridsporten får killarna även uppleva spänning vilket gör att de inte behöver söka det genom antisocialt beteende. Samtliga killar har ett stort stöd av sina föräldrar och nästan alla har förebilder inom ridsporten, framförallt manliga världsryttare. De flesta av dem har klara planer gällande framtida yrke och en majoritet vill satsa

på ett jobb inom hästbranschen. Gemensamt för alla killarna är att de inte ser ridningen som en tjejsport. Detta beror troligtvis mycket på att de inte har befunnit sig i de miljöer där tjejerna dominerar. Intervjupersonerna verkar även ha mött på relativt lite fördomar från omgivningen och har genom hela uppväxten känt sig accepterade. Man kan därför anta att killarna, trots att de håller på med en sport som av omvärlden klassas som feminin, hela tiden har känt sig säkra i sin manliga identitet. Att de är trygga i sig själva kan man också se då att alla överlag är nöjda med sina kroppars utseende. Det är här givetvis svårt att veta vad som har påverkat vad. Var killarna starka personer med självförtroende redan innan de började med ridsport eller har de blivit de under tiden? Troligtvis är det en kombination av båda. En annan sak som jag också tycker att det är relevant att begrunda är eventuella skillnader gällande ålder, inom gruppen med intervjupersoner. Jag har i min studie haft två olika åldersgrupper, den ena hälften är 17 år medan den andra hälften är 19 år. Jag upplever att de äldre killarna generellt hade mer att säga och att de hade reflekterat mer över sitt ridintresse.

Andreasson (2005) skriver att gränser för vad som är manligt och kvinnligt idag flyttas. Är det som Pahnke – Airosto (2005) skriver att det kanske en trend i tiden, att fler och fler killar börjar med ridning? Kan det vara så att också ridsportens stämpel som kvinnlig så småningom kommer att försvinna? En annan fråga som kan ställas är om man överhuvudtaget vill ha en ökning av killar och män inom ridsporten? Inom andra sporter är killarna ofta i majoritet, därför kan man tycka att tjejerna bör få ha ridsporten som sin. Å andra sidan kan även tjejerna få nytta av fler killar inom sporten t.ex. genom att statusen och lönerna inom hästbranschen höjs. Det kan också vara så att fler killar inom ridsporten gör att tjejer som annars slutar rida i tonåren stannar kvar (Bosson, 2006). Frågan har inget självklart svar, men jag tycker ändå att fördelarna med fler killar inom ridsporten är fler än nackdelarna. Jag tycker dock inte att det bara är killarna som ska in i tjejernas idrotter, det är lika positivt med tjejer som t.ex. börjar spela ishockey. Killarnas vara eller icke vara inom ridsporten är en fråga som jag tycker att man bör diskutera på både högre och lägre nivåer, t.ex. inom Svenska ridsportförbundet och hos de olika ryttarföreningarna runtom i landet. Är man sedan intresserad av att få fler killar att börja rida tror jag inte att det är något som kommer automatiskt utan att det är en sak som man måste arbeta aktivt med. Det gäller att gå ut och marknadsföra ridsporten som en idrott också för killar (Liljedahl, 2006). En högstadieskola med en nystartad hästinriktning beskriver sin målgrupp så här: "Det här är en satsning på våra tjejer, men självklart välkomnar vi även killar att söka" (Henning, 2006, s. C7). Man kan fråga sig hur många killar som väljer att gå den inriktningen? Det finns dock vissa exempel inom ridskoleverksamheten där man redan nu genomfört punktinsatser för att få fler

killar och män att delta i undervisningen, vilket har lett till att situationen har förbättrats något (Löthgren (red), 2005). Ett annat positivt initiativ är det som togs av Lunds hästintressenter vilka tillsammans med en handfull ridskolor anordnade en dag med gratis ridning för killar mellan 6 och 12 år (Bosson, 2006). För att få fler killar till ridsporten tror jag också att det är viktigt att se vad just de tycker är roligt med ridning och utgå från det. Speciella grupper med enbart killar kan vara ett steg på vägen, men man behöver kanske också lägga upp undervisningen på ett annat sätt för att tillgodose just deras behov. Detta får givetvis inte vara på bekostnad av tjejerna som också självklart bör finnas kvar inom sporten. Kanske får man även försöka hitta andra vägar för killarna in till ridsporten än genom de traditionella ridskolorna. Ett exempel på detta kan vara westernridningen som blir allt mer populär i Sverige och där det finns många manliga utövare. Körning är en annan fartfylld gren som troligtvis också skulle kunna locka fler killar och män till hästvärlden (Liljedahl, 2006).

REFERENSER

- Ambjörnsson, F. (2004). *I en klass för sig. Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Stockholm: Ordfront förlag.
- Andreasson, J. (2005). Mellan svett och mascara. I Johansson, T. (red.), *Manlighetens omvandlingar. Ungdom, sexualitet och kön i heteronormativitetens gränstrakter* (s. 21- 40). Göteborg: Daidalos.
- Beck, A., & Katcher, A. (1996). *Between pets and people: the importance of animal companionship*. Purdue University Press: West Lafayette, Indiana.
- Bengtsson, M. (2001). *Tid, rum, kön och identitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Bennich, A. (2005, 19 augusti). Stallkulturen ska utforskas. *Norrköpings Tidningar*. Framtaget 2005-09-09 från http://www.nt.se/POP_print.asp?ArticleID=946422
- Bjerrum Nielsen, H., & Rudberg, M. (1991). *Historien om tjejer och killar*. Lund: Studentlitteratur.
- Bolin, G., & Lövgren, K. (1995). Inledning. I Bolin, G., & Lövgren, K. (red.), *Om unga män* (s. 11-27). Lund: Studentlitteratur.
- Bosson, A. (2006, 18 april). Pågar kan rida! I Skåne satsar man på killar. *Ridsport*, 8, 69.
- Broberg Olsson, M. (2002). Utvecklingsstörning. I Erling A., & Hwang, P. (red.), *Ungdomspsykologi* (s. 187-212). Stockholm: Natur och Kultur.
- Cahn, S. (1994). *Coming on Strong. Gender and Sexuality in Twentieth-Century Woman's Sport*. Cambridge: Harvard University Press.
- Carle, J. (1995). Unga mäns arbete. I Bolin, G., & Lövgren, K. (red.), *Om unga män* (s. 69-92). Lund: Studentlitteratur.
- Chenevix-Trench, C. (1970). *A history of horsemanship*. New York: Doubleday.
- Connell, R.W. (1996). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos AB.
- Connell, R.W. (2003). *Om genus*. Göteborg: Daidalos AB.
- Dahlén, P. (1995). Sport och unga män. I Bolin, G., & Lövgren, K. (red.), *Om unga män* (s. 193-216). Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekblom, U. (red.). (2006). Ny statistik: Medelålders kvinnor skadar sig oftast. *Stallmagasinet*, 1, 35.
- Elofsson, S. (1996). Värdeskillnader: ett problem för idrottens jämställdhet. *Svensk idrottsforskning*, 1.

- Erikson, E.H. (1963). *Childhood and Society*. New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1982/2000). *Den fullbordade livscykeln*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Erikson, E.H. (1986). *Identity: Youth and Crisis*. New York: Norton.
- Erling A. (2002). Identitet, kropp och sexualitet. I Erling A., & Hwang, P. (red.), *Ungdomspsykologi* (s. 89-106). Stockholm: Natur och Kultur.
- Erling A., & Hwang, P. (2002). Sociala relationer. I Erling A., & Hwang, P. (red.), *Ungdomspsykologi* (s. 21-39). Stockholm: Natur och Kultur.
- Flavell, J. (1963). *The development psychology of Jean Piaget*. New York: Van Nostrand.
- Folke-Fichtelius, M. (1995). *Barn och djur*. Stockholm: Liber Utbildning AB.
- Forsling, S. (2001). *Flickan och hästen*. Rapport nr 2/01. Stockholm: Statens institutionsstyrelse.
- Ganetz, H. (1991). Inledning: Unga kvinnor? I Ganetz, H., & Lövgren, K. (red.), *Om unga kvinnor* (s. 7-19). Lund: Studentlitteratur.
- Havnesköld, L., & Risholm Mothander, P. (2002). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Liber.
- Hedén, A., Matthis, M., & Milles, U. (2000). *Över alla hinder – en civilisationshistoria*. Stockholm: Albert Bonniers förlag.
- Henning, A. (2006, 11 mars). Järnåkraskolan satsar på tjejer och hästar. *Sydsvenska Dagbladet*, s. C7.
- Hirdman, A. (2001). *Tilltalande bilder. Genus, sexualitet och publiksyn i Vecko-Revyn och Fib Aktuellt*. Stockholm: Atlas.
- Holm, S. (2001, 12 oktober). Stallet – alla tjejers ställe. *Aftonbladet*. Framtaget 2005-09-09 från <http://www.aftonbladet.se/vss/ridsport/story/utskrift/0,3258,96656,00.html>
- Hwang, P., & Frisé, A. (2005). Utvecklingspsykologi. Individens utveckling i ett livsperspektiv. I Hwang, P., Lundberg, I., Rönnberg, J., & Smedler, A-C. (red.), *Vår tids psykologi* (s. 169-220). Stockholm: Natur och Kultur.
- Jensen, T. (1987). Normale gutter dainse ikkje! I Brock-Utne B., & Sarnes, B. (red.), *Når gutter blir menn*. Oslo: Universitetsförlaget.
- Johansson, T. (1995). Det stora äventyret. I Bolin, G., & Lövgren, K. (red.), *Om unga män* (s. 28-48). Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, T. (red.). (2005). *Manlighetens omvandlingar. Ungdom, sexualitet och kön i heteronormativitetens gränstrakter*. Göteborg: Daidalos.
- Jones, B. (1983). Just crazy about horses: The fact behind the fiction. I Katcher, A., & Beck, A. (red.), *New perspectives on our lives with companion animals* (s. 87-111). Philadelphia: University of Pennsylvania press.

- Jonsson, R. (1988). Tjejers träning på killars villkor. I Engström, L. M., & Fagrell, B. (red.), *Utveckling, inläring, idrott*. Stockholm: HLS Förlag.
- Kroger, J. (1989). *Identity in adolescence. The balance between self and other*. New York: Routledge.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Liljedahl, K. (2006, april). Att vara kille i stallet. *Ridsport Special*, 1, 184-189.
- Lockwood, R. (1983). The influence of animals on social perception. I Katcher, A., & Beck, A. (red.), *New perspectives on our lives with companion animals* (s. 64-71). Philadelphia: University of Pennsylvania press.
- Löthgren, E. (red.). (2005). *Manimalisrapporten*. Framtaget 2005-12-02 från <http://www.manimalis.se/manimalis/uploads/124/Manimalisrapporten%202005.pdf>
- Malmgren, G. (1985). *Min Framtid. Om högstadiееlevs syn på framtiden*. Lund: Symposion.
- McNicholas, J., & Collis, G. (2004, oktober). *The role of pets in the social networks of children, adolescents and elderly people*. Rapport presenterad på IAHAIO's konferens, Glasgow.
- Mellberg, M. (1998). *Att arbeta med hästar. Arbetsmiljö och planering*. Stockholm: Prevent.
- Messner, M. (1992). *Power at Play. Sports and the Problem of Masculinity*. Boston: Beacon Press.
- Miles, M., & Huberman, A. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks: CA: State
- Norberg, J. R., & Ljunglöf, S. (2003). *Idrott, kön och genus – en kunskapsöversikt*. FoU-rapport nr 1/03. Framtaget 2005-12-28 från <http://www.rf.se/files/%7BF6298281-C394-414F-BA8C-E48B6D29C97C%7D.pdf>
- Pahnke-Airosto, L. (2005, 28 november). Killarna kommer med full kraft. *Ridsport*, 23, 48.
- Piaget, J. (1964/1982). *Barnets själsliga utveckling*. Stockholm: Liber förlag.
- Pronger, B. (1990). *The Arena of Masculinity. Sports, Homosexuality and the Meaning of Sex*. New York: St. Martins Press.
- Ramström, J. (2000). *Tonåringen i välfärdssamhället*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Reid, S. (1998). *Häst och ponny. Bildlexikon*. Stockholm: Rabén & Sjögren.
- RF (2004). *Kvinnor och män inom idrotten 2004 – statistik från Riksidrottsförbundet*. FoU-rapport nr 3/05. Framtaget 2005-12-28 från <http://www.rf.se/files/{FCBD29CF-9536-4EEC-8398-B0DD827CF1B9}.pdf>

- Robin, M., ten Benschel, R., Quigley, J.S., & Anderson R.K. (1983). Childhood pets and the psychosocial development of adolescents. I Katcher, A., & Beck, A. (red.), *New perspectives on our lives with companion animals* (s. 436-443). Philadelphia: University of Pennsylvania press.
- Rosenbaum, M.B. (1979). The Changing Body Image of the Adolescent Girl. I Sugar, M. (red.), *Female Adolescent Development*. New York: Brunner/Mazel
- SLU (2006). *Hippocampus Hästar*. Framtaget 2006-03-21 från <http://hippocampus.slu.se/omoss/index.cfm?Call=omoss>
- SOU (1994:73). *Ungdomars välfärd och värderingar. Rapport till Barn- och ungdomsdelegationen och Generationsutredningen*. Stockholm.
- SvRF (1997). *Svenska Ridsportförbundets årsbok 1997*. Stockholm: Svenska Ridsportförbundets informationsavdelning.
- SvRF (2004). *Utbildningskatalog*. Framtaget 2006-06-01 från <http://www2.ridsport.se/t2.aspx?p=92184>
- Sörensen, A. S. (1991). Könskulturer och könets kultur. I Ganetz, H., & Lövgren, K. (red.), *Om unga kvinnor* (s. 39-59). Lund: Studentlitteratur.
- Tebelius, U. (1991). Vad betyder idrott för tonårsflickan? I Ganetz, H., & Lövgren, K. (red.), *Om unga kvinnor* (s. 60-78). Lund: Studentlitteratur.
- Wallin, L., & Norling, M. (2006, 20 februari). Inför obligatorisk användning av hjälm vid ridning!. *Ridsport*, 3, 44.
- Wegerup, J. (2003). Söta tjejer och bra fotboll. *Fotbollsmagasinet Offside*, 3.
- Williams, J. (2003). *A Game for Rough Girls? A history of women's football in Britain*. London: Routledge.
- Wrangsjö, B. (1993). *Ungdomsutveckling och ungdomsterapi i ljuset Daniel Sterns självteori: adolescensutvecklingen och den nya utvecklingspsykologin*. Stockholm: SfpH – Psykisk hälsa.
- Wrangsjö, B. (2004). *Att tampas med tonåringar*. Stockholm: Natur och Kultur.

BILAGA A

INTERVJUGUIDE**Bakgrund***Orsaker till att börja rida*

Kommer du ihåg när du började rida? Kan du berätta om det?

Hur gammal var du när du började rida?

Hur kom det sig att du började rida?

Var det ditt eget initiativ eller var det någon annan som påverkade dig?

Är det någon annan i din familj som är hästintresserad?

Ridskola och ridlärare

Har du ridit på ridskola? Berätta om det!

Finns det någon tränare/ridlärare som har betytt mycket för dig? Berätta om honom/henne?

Egen ponny/häst

När fick du din första egna ponny/häst? Berätta!

Har du haft många olika hästar under uppväxten? Berätta om dem!

Har du varit med om att en ponny/häst har sålts? Berätta! Hur kändes det?

Tävling

Har du tävlat inom någon gren? När började du tävla? Varför?

Nuvarande situation*Tidsåtgång*

Kan du berätta om hur en vanlig vecka ser ut i ditt liv?

Har du egna hästar nu, isåfall hur många?

Hur mycket tid lägger du på hästar i veckan?

Träning

Hur ofta rider du?

Rider du för en tränare? Berätta!

Nuvarande tävlande

Tävlrar du nu, isåfall vilken gren och svårighetsgrad?

Varför har du valt just denna gren?

Finns det någon annan gren du skulle kunna tänka dig? Varför/varför inte?

Hur ofta tävlar du?

Andra intressen

Har du några andra intressen?

Tycker du att ridningen gör att du inte hinner med andra saker som du skulle vilja göra? Isåfall vad?

Har du gjort något val mellan ridningen och någon annan idrott?

Vad hade du gjort om du inte hade hållit på med ridning?

Ridsportens betydelse*Mening och mål*

Vad tycker du att du får ut av ridsporten?

Vad är det bästa med att rida och hålla på med hästar?
 Har du något mål med din ridning? Vilket?
 Har ditt hästintresse förändrats under din uppväxt? Är andra saker viktigare nu än då? Berätta!
 Har du någon gång tänkt på att sluta med ridning? Isåfall när och varför?
 Finns det något som är negativt med att hålla på med hästar?
 Har du någon gång skadat dig allvarligt i samband med ridning eller hantering av hästar?
 Vad tänker och känner du inför ridsportens stora skaderisk?
 Tror du att ridsporten har samma betydelse för dig som för andra killar som rider?
 Tror du att ridsporten har samma betydelse för dig som för andra tjejer som rider?
 Ser du ridsporten som ett intresse eller som en livsstil?

Relationen till hästen

Beskriv din relation till din/dina häst/ar! Vad betyder den/dem för dig?
 Sköter du (borstar, fodrar, mockar etc.) din/dina häst/ar själv? Är det något du gärna gör eller gärna skulle slippa? Vad är det isåfall du gärna gör/skulle slippa? Varför?
 Vad är viktigast för dig, själva ridningen eller umgänget med hästarna?

Socialt

Är andra kompisar som rider en viktig del av ditt ridintresse?

Prestation

Vad är det viktigaste för dig med tävlandet?
 Hur viktigt är det för dig att vinna?
 Om du inte skulle tävla, skulle du ändå kunna hålla på med hästar? Varför/varför inte?
 Känner du någon kille som bara "hobby-rider"?

Relationer

Familj

Berätta om din familj! Föräldrar och syskon.
 Hjälper din familj dig med ditt hästintresse? På vilket sätt?

Husdjur

Har ni några andra djur än hästar i din familj? Vad betyder de för dig?
 Vad är det bästa med att umgås med djur?

Kompisar

Har du kompisar som håller på med ridning? Vad är det du gillar med dem?
 Vad gör ni när ni umgås?
 Är dina ridkompisar främst killar eller tjejer?
 Har du kompisar som inte håller på med ridning? Vad är det du gillar med dem?
 Vad gör ni när ni umgås?

Bemötande gällande ridintresset

Pratar du gärna om ditt ridintresse med kompisar som inte rider? Varför/varför inte?
 Vad säger andra killar när du berättar att du rider?
 Vad säger tjejer när du berättar att du rider?
 Har bemötandet överlag förändras genom åren?

Tjejer

På vilket sätt har du blivit bemött av tjejer som rider?

Tycker du att man som ridande kille har en fördel när man ska göra sig populär hos tjejerna?
Är det viktigt att den man är ihop med också håller på med ridsport?

Identitet

Personliga egenskaper

Kan du beskriva dig själv som person?
Är det något du skulle vilja ändra på hos dig själv?

Kroppsuppfattning

Är du nöjd med din kropps utseende?
Är det något du skulle vilja ändra på hos din kropp? Vad isåfall?
Ser du några fördelar med ridning gällande fysisk träning av kroppen?
Håller du på med någon annan idrott för att rent fysiskt bli en bättre ryttare?

Likheter/olikheter med andra jämnåriga

Är ditt liv likt andra killars i samma ålder? På vilket sätt är det likt/olikt?

Ridning som en tjejsport och eventuella fördomar

Man pratar ofta om ridning som en tjejsport, vad tycker du om det?
Hur tycker du att det är att som kille hålla på med något som klassas som en tjejsport?
Vad är positivt/negativt?
Har du mött på några fördomar från andra gällande killar som rider? Isåfall vilka?
Har de eventuella fördomarna förändrats under din uppväxt? Isåfall på vilket sätt?
Varför tror du att det är så få killar som rider?
Hur tycker du att det hade varit om det istället hade varit en majoritet av killar som red?
Hur tycker du att det är att tävla mot tjejer?

Förebilder

Har du några förebilder?
Har du några förebilder inom ridsportens värld?

Framtid

Tankar om framtiden

Hur tänker du dig din framtid, nära (efter gymnasiet) och längre fram (om tio och tjugo år)?
Finns hästar med i din framtid, isåfall på vilket sätt?

Utbildning

Kommer du att satsa på någon utbildning? Isåfall, vilken?

Arbete

Vad är viktigt för dig med ett framtida arbete?
Vilket är ditt drömjobb?
Vad tror du att du kommer att jobba med som vuxen?